

וטהר לבנו

חידושים וחידושים

בראשית

להצלחת התורם ומשפחתו

ויהי רצון שתפילות תלמידי הצדיקים יחד עם תפילותיכם
יעלו ויתקבלו לרצון

שבנות התורם הנכבד

שירה בת יצחק ואנה ותהילה בת יצחק ואנה

יתחזקו ויתעלו ביראת שמים

לתפארת המשפחה ועם ישראל כראוי להן

ויהי רצון שהילדים: ישראל והדסה בני יצחק ואנה

יגדלו ויצמחו ביראת שמים מהורה עומדת לעד אמן.

ד"ר יצחק משה... ב"ר אברהם...
ב"ר יצחק...

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 7 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים (2/7 כרכים נתרמו)

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 170 ₪ לסט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

חודו לה' הושלם כל ה2000 העמודים של החידושים שמשלימים את 7 הכרכים.

כך יזכה בס"ד בכל כרך 400 עמודים

כרך בראשית + מועדים נחרמו - חסר כרך שמות - ויקרא - במדבר - דברים - הגדה של פסח

וְטָהַר לִבָּנוּ - בְּרֵאשִׁית

בראשית ברא אלוקים

שכל הנכתב בבראשית ושמות יחזק אותנו באמונה ובריאת אלוקים, וככה ניגש למצוות התורה מתוך יראת שמים כראוי.

ונרמז העניין בפרשת האזינו "זכר ימות עולם, בינו שנות דר ודר, שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך". שעלינו לדעת את ימות העולם - סדר בריאת העולם והיסטוריית הדורות, ולא רק לדעת אלא גם להתבונן ולזכור אותם.

אבל גם בזה חובה עלינו לשאול את אבותינו וגדולי ישראל, בכדי לקבל את ימות העולם בראייה תורנית שתחזק בנו יראת שמים ויראת חטא, ואהבת ה'.

בראשית

המקראות, ולא ייודע על בוריו אלא מפי הקבלה עד משה מפי הגבורה, ויודענו חייבים להסתיר אותו. לכן שאל רבי יצחק מה התועלת בסיפור מעשה בראשית כפי שנכתב בתורה באופן נעלם ונסתר, ומתוך כך טען שבודאי עדיף להתחיל מהחודש הזה, שהיא המצווה הראשונה לישראל!?

ואם כן אפשר שמלימוד "בראשית" כפי הכתוב בפסוקים אין בזה קיום מצוות "זכור ימות עולם", וכדברי הרמב"ן שחייבים את "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך", שרק על פי הקבלה ויודעי קבלה ותורת הנסתר אפשר לקבלו, וזה כמובן רק אם אתה ראוי וקדוש ללמוד קבלה.

ועל זה בא רבי יצחק ומתרחץ, שלמרות אי הבנת עומק הדברים, עדיין יש בחומש בראשית תועלת להשתיק את הגויים, כי מפשטות הדברים לומדים שיש בורא עולם ומי שחטא מפסיד, ומי שעושה רצונו אהוב על הבורא יתברך.

ואולי יש 2 חלקים, א. "זכור ימות עולם" שאת החלק הזה אפשר להבין מפשטות חומש בראשית ולהביא מזה תועלת עצומה וכפי שענה רבי יצחק. ובדיבור הבא נבאר את עומקם, ב. "שאל אביך ויגדך זקניך" שזה תורת הנסתר, שמקבלים אותה רק קדושים על פי הקבלה ומפי מקובלים.

שם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם, הרחבת תשובת ר' יצחק

שבתי המקדש היו קיימים יוכלו להגן על ארצם בטענה מוסרית, וכמו המשפט שהיה בימי אלכסנדר מוקדון עם המצרים והעמים המסופר בגמרא סנהדרין צ"א.

ושלא נטעה חלילה שהכוונה לזמנינו, למרות שחלק מעם ישראל חיים בארץ ישראל! שהרי איך יתכן שלזאת ייקרא "נתנה לנו"!!! וכי לזה ציפו אבותינו כשאמרו "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים"!!!

ואכן שמעתי שבא"ם נציג יהודי כמדומני אבא אבן הוכיח מהתנ"ך שישראל היא ארץ אבותינו, ענה לו הנציג הערבי לא רק זה כתוב בתנ"ך, בתנ"ך גם כתוב במפורש שאם היהודים לא שומרים תורה ומצוות אזי הם יהיו בגלות!!!

ואולי דווקא למנוע טעות זו, על כן המשיך רש"י "בראשית ברא" אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני, כמ"ש חז"ל בשביל התורה שנקראת (משלי ה) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמי ב) ראשית תבואתו.

תחילת התורה הקדושה במילים "בראשית ברא אלוקים", וברור הדבר שאין הפסוק כפשוטו ממש, שהרי הקב"ה ברא את הכל ואינו נברא, ועל כן כתב רש"י "אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני".

ונראה, שה' רצה שכל יהודי ידע שבראשית עליו להתחזק ביראת ה', כמאמר הכתוב "ראשית חכמה יראת השם", וכך זה נדרש בתיבות הפסוק "בראשית ברא אלוקים" דהיינו דבר ראשון לפני כל התורה עלינו כביכול לברוא יראת אלוקים בעומק ליבנו. **ואולי** עוד עניין מרומז כאן, שכל יחשוב אדם להתייחס לספר בראשית ושמות כספר היסטוריה וסיפורים חלילה!!! אלא חייב

אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית?? **ומתרחץ** כמו שכתוב (תהלים קי"א) "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים", שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים!!! הם אומרים להם: כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם, ונתנה לנו. - רש"י

הנה בשירת האזינו כתוב "זכות ימות עולם בינו שנות דור ודור", דהיינו שעלינו לזכור ולהתבונן בבריאת העולם ובמעשי הדורות, כדי להגיע למטרה שנדע "בהנחל עליון גוים, בהפרידו בני אדם, יצב גבלת עמים, למספר בני ישראל, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", וכמו שביאר שם בספר הכתוב והקבלה "בהנחל עליון" לכל שר ושר נתן הקב"ה חלק ונחלה שינחיל לאומה שלו, ובורא עולם לקח את ארץ ישראל לנחלה שלו ונתנה לישראל, ואת זה עלינו היהודים לדעת ולזכור, וא"כ קשה להבין את שאלת רבי יצחק, שהרי זו חובה ברורה "זכור ימות עולם"!!

והרמב"ן הקשה עוד וטען, שהרי מבראשית נלמד אמונה בבורא עולם, ומה היא בעצם קושיית רבי יצחק למה התורה מתחילה מבראשית?? **והרמב"ן** מתרחץ שמעשה בראשית הוא סוד עמוק ואינו מובן מן

בפשטות כנראה ר' יצחק חי לאחר החורבן, שבמקור במדרש תנחומא קדום (בובר) אות י"א מופיע "אמר ר' יצחק ועי' שם שיש בעניין דעת ריש לקיש ור' אחא, והצד השווה שכולם אמוראים שחיו לאחר החורבן, כשעם ישראל כבר לא היו על אדמתם אלא בגלות, בכל זאת טוען שטענה זו טובה לזמן שעם ישראל יחזור לארצו.

ואם הוא מדבר על זמן הגאולה, אזי בוודאי אין מקום לוויכוח כי אז כולם כבר יכירו כוח מלכותו והאמת תהיה ברורה לעיני כל. **ואולי** הוא מדבר על זמן הגלות שהגויים יציקו ליהודים בטענה שאנחנו לא עם מוסרי, כי בעבר כשהייתם בארצכם שדדתם אותה מ7 העמים!!! ואנחנו נענה להם שאנחנו כן מוסריים והכל לפי החלטת ה'.

אבל מפשטות לשון רש"י משמע שמדובר על זמן שאנחנו שולטים בארצנו!! "שלא נכתב ליסטים הייתם - אלא ליסטים אתם". **ואולי** רבי יצחק אמר תשובה זו לתקופת בית ראשון ובית שני, ורבי יצחק מסביר שהתורה התחילה בבראשית בכדי שהיהודים שהיו בזמן

וְטָהַר לְבָנוּ - בְּרֵאשִׁית

שְׁבִילֵי בְּרֵאשִׁית זה בזכות ובכוח התורה ולא כזכות היסטורית, ובזכות עם ישראל כשהם קרובים לה' ונחשבים כתרומה שגם היא נקראת ראשית שהיא קדושה משאר הפירות, רק אז נוכל לטעון לגוים "ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

דהיינו הכוח שלנו לטעון שארץ ישראל שלנו היא לא מכוח ההיסטוריה, כי אז יטענו שבהיסטוריה לפני היהודים היו כאן הפלישתים, ובעבר שדדנו אותה מהם, אלא רק בתנאי ובזמנים שאנחנו באים מכוח **הבראשית** ודורשים אותה כראוי! או אז הטענה מתקבלת.

להתחיל מהחודש הזה לכם - המצוה ראשונה "בשבילי נברא העולם"

אלא נראה לחדש, שכידוע אומות העולם וכך גם בספר בראשית השנים נמדדו על פי השמש, ימות החמה 365 יום ולכן גם נח היה בתיבה שנה של 365 יום, אבל היהודים סופרים לפי הירח, שזה 29 וחצי יום כפול 12 חודשים, וזה שנה יהודית שבדרך כלל היא 354 יום.

רש"י הביא את שאלת רבי יצחק, מדוע התורה לא התחילה במצוות קידוש החודש, ומצווה זו של קידוש החודש משמעותה שעלינו היהודים לספור שנה על פי הירח, ולא רק על פי השמש כמקובל אצל הגויים, והיא המצווה הראשונה לעם ישראל, ולכן התורה הייתה אמורה להתחיל ממנה??

וטמון בזה רעיון אדיר ועוצמתי, שהגויים סופרים לפי השמש, דהיינו כמה זמן מקיף כדור הארץ את השמש שזה 365 יום, ויוצא כביכול שהשמש היא המרכז, וכדור הארץ שמקיפו כאילו טפל לשמש ומשמש אותו, אבל היהודים שסופרים לפי הירח בעצם סופרים כמה זמן הירח מקיף את כדור הארץ, שכביכול כדור הארץ הוא המרכז, ואילו הירח טפל לנו ומקיף אותנו, רוקד סביבנו.

ומקשים על רש"י, שהרי קודם למצוות קידוש החודש יש את איסור גיד הנשה האסור אך ורק ליהודים?? **ומתריצים** שכוונת רש"י **שהתורה תתחיל במצוות עשה הראשונה** לעם ישראל, ואילו **מצוות "גיד הנשה"** זה **איסור לאו** - שלא לאכול שזה מצב של "שב ואל תעשה", ולכן חשוב יותר להתחיל את התורה במצוות עשה של "קידוש החודש" שהוא **"קום ועשה"**.

זזה עיקר המסר במצווה ראשונה זו, "יהודים אנחנו מרכז העולם", **אנחנו לא טפלים ובטלים, אלא המרכז**. **וברגע** שאדם יודע שהוא המרכז ובשבילי נברא העולם, אני לא עוד איזה חרק מזערי ביקום הענק שלא שווה התייחסות, אלא אני המרכז, אזי הוא מעריך את עצמו ומשקיע בהתאם.

ונשאלת השאלה שאם נקט מצווה מעשית ולכן לא נקט איסור לאו, אם כן עדיף להתחיל במצווה יותר מעשית שלא רק תלויה בבית דין שהרי רק ב"ד מקדשים את החודש??

וזו המצווה הראשונה, שגם אתה יהודי באופן אישי תדע שאתה חזק!! אתה שווה!! אתה המרכז!! ועל ידי מחשבה של עוצמה וחשיבות תתחיל להשקיע, כי צריכים אותך אתה חולייה מרכזית, ובשבילי נברא העולם.

ובכלל יש להקשות, מדוע אכן מצוות קידוש החודש זכתה לשמש כמצוות עשה הראשונה של עם ישראל!! למה לא עדיף **שבת** שהיא מתנה גנוזה שניתנה לישראל או **תלמוד תורה** שכנגד כולם, מה מיוחד בקידוש החודש??

ולכן נקט רבי יצחק דווקא מצווה זו שבה תתחיל התורה, למרות שהיא לא ממש הראשונה, וגם לא הכי מעשית לפרט שבעם ישראל, אלא כי מהותה עוצמתית ביותר!!!

"בשבילי נברא העולם"

בעקשנות כל יום ממשך לבכות, רוצה לחזור לשכונה ולחברים.

יום אחד החליט הרב המלמד, לשנות כיוון. והוא אמר לו: תגיד לי, לא נמאס לך לבכות רוצה הביתה! לחזור לשכונה! הרי כאן יש לך כבוד עצום!! יש לך בגד זהב של גדולי ישראל!! ורבי הגדול הכתיר אותך בתואר רב, נו עם כאלו תארים וכבוד כזה, לזרוק הכל ולחזור לשכונה לחטאים?? ואותו נכד נשבע, עד כאן!! סיימתי! אני נשאר בישיבה לעולם, ויותר לא ביקש לחזור לרחוב. **וככה** גדל בתורה **והפך לרבי יוסי בן רבי אלעזר בן רשב"י**, והחזיר עטרת אבותיו הקדושים למשפחתו. יום אחד עבר ללמוד בישיבת רבי הקדוש, שמע רבי את קולו בלימוד והתרגש נזכר בקולו של רבי אלעזר בתלמודו, אמרו לרבי, רבינו, זה רבי יוסי בנו של רבי אלעזר, ורבי שמח מאוד שהציל את נשמה זו.

ורעיון זה מזכיר את הגמרא (בבא מציעא פ"ה ע"א), שפעם בא רבי הקדוש לעירו של התנא הקדוש רבי אלעזר בנו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זכותם יגן עלינו אמן. **שאל** רבי: האם יש בן ונכד לרבי שמעון ובנו רבי אלעזר? ענו לו, יש, בן לרבי אלעזר, אבל השם ירחם הוא מתעסק בעבירות חמורות מאוד.

מה עשה רבי, לקח את אותו נכד, ודבר ראשון הניח עליו גלימה מזהב של רבנים גדולים ביותר, (אגב מכאן אנו למדים שלרבנים גדולים היו בגדים מפוארים ואין זה חלילה גאוה), ואמר לו מהיום אתה רב גדול, ונתן לקרוב משפחה רבי שמעון בן איסי שילמדו תורה ויחזירו למוטב. אבל אותו נכד, כל יום בכה למלמד, בבקשה אני רוצה לחזור לשכונה! קשה לי בישיבה! לא רוצה ללמוד! נשבר לי! היצר משתלט עלי! והרב היה מרגיע אותו עוד קצת חכה, וככה עברו הימים, אבל הנכד לא נרגע הוא

זזה גורם לי לבכות!!! הנה ראו מה כוחו של יצר הרע!!! הנכד של המקובל האלוקי והבן הקדוש שיכולים היו לזכות את כל העולם כולו בקדושתם, הצדיקים הגדולים שסבלו שנים במערה ולמדו תורה במסירות נפש, או לנו!! מה קרה לנכד, לבן, איך נפל עד כדי כך?? שומו שמים!!!! **ולמדתי** מזה שאכן כן, זו האמת הקשה!!! שאין ביטוח לאף אחד!! לאף אחד!! היצר הרע של עריות הורס כל חלקה טובה. אבל מצד שני אפשר להציל כל אחד!!! ובאמת כל אחד!!!

ולכן קודם תחליט שמהיום אתה אדם חדש, רב!! הרב הגדול!! עם בגד זהב – או בגד של רבנים בני דורנו, כן מהיום אתה גדול הדור ממש, ולאחר מכן היצר ישגע אותך שתחזור לזבל, אבל אתה תדחה אותו: לא עכשיו, עוד קצת, עדיין לא!! ורק אחרי תקופה שתרגיש שאתה כבר חזק יותר, כאותו נכד, שצבר ימי לימוד וצבר תורה, אז תפיל חזק את היצר הרע, ותגיד לו: זהו, אני באמת רב גדול, הנה כבר תקופה אני קדוש, די!! אני לא חוזר יותר לרחוב ולזבל, אני באמת מרגיש שאני בן אדם חדש ואחר - צדיק וקדוש, וככה באמת גדלים לגדולי ישראל, כמו התנא רבי יוסי בן רבי אלעזר בן רבי שמעון בר

וְטָהַר לְבָנוֹ - בְּרֵאשִׁית

יוחאי, זכותם תגן עלינו לנצח, ובזכותם נוכל לנצח את יצרנו ולעבוד את בוראנו באמת וביושר מתוך שמחה וטוב לבב ורוב כל מתוך שפע ברוחניות וגשמיות אמן ואמן.

והארץ תהו ובהו וחושך ורוח אלוקים מרחפת ויבדל בין האור ובין החושך

על האדם להתפלל ולהתאמץ להתנתק מהטומאה, כי צריך סייעתא דשמיא מיוחדת להפריד את החושך מהאור שלא יהיה בלבול "ויבדל בין האור ובין החושך".

בדיוק כשסיימתי ללמוד את דברי השפת אמת הללו, התקשר יהודי צדיק מתחזק, ושאל אותי איך אפשר לקום מנפילה, וקשה לו מאוד הנפילות בפרט שהוא באמת שואף להתעלות ולהתקדש!!! **אמרת** לו משמים כרגע בדיוק התחזקתי מאוד מדברי השפת אמת, המתאימים בדיוק לשאלתך!! **והיהודי** נהנה מאוד מהדברים הקדושים, שהיו לו בבחינת כפתור ופרח!! כי זה הוכיח לו שהוא בדרך הטובה ובבנייה, ודרבנתי אותו שימשיך להתעלות ולהתנתק מכל טומאה כך יצליח להגיע לאור השלם.

דאיתי בשפת אמת, שבורא עולם בכוונה ברא את העולם בשלבים, של תהו ובהו, ואור וחושך בתערובת, ורק לאחר מכן בורא עולם מבדיל בין האור לחושך, וכל כך למה?? **והסביר** שכידוע האדם הוא עולם קטן (אבות דרבי נתן פל"א), ולכן יש לאדם ללמוד מבריאת העולם לדעת איך הוא נבנה ואיך לא להחריב את עולמו הפרטי.

לאחר הקדמה זו נתחזק מאוד מתשובת ה"שפת אמת", שצורה זו של בריאת העולם, באה ללמדנו שיהודי כשהוא מתחזק בעבודת ה', לעולם לא יאבד תקווה, גם אם מצבו הרוחני או הגשמי בתהו ובהו, וגם אם התקדם ויש לו כבר אור אבל יש עדיין תערובת ובלבול של אור וחושך, **דהיינו נפילות ועליות - קדושה וטומאה**, בכל זאת לא יישבר כי זה גם שלב בתהליך בריאת האור.

והארץ הייתה תהו ובהו, ורוח אלוקים מרחפת על פני המים - המשך

אדם זה מצב של בריאה וזה חיובי במובן יחסי כמובן, הרי יש כאן תערובת רע וטוב, ולכאורה זה כקליפת נוגה??

אלא התשובה, "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים", דהיינו שמעל התערובת חייב להיות בסיס אמתי טהור של יראת שמים ואמונה תמימה, שחייב להיות לאדם זה שאיפות טובות ומעשים בפועל לעשות סדר ולהשלים את הבריאה, שזה לתקן ולהשלים את בניית האישיות הרוחנית שלו שלא יישאר חלילה בתהו ובהו, אלא להתקדם לשלימות!! ורק כך אכן יגיע האדם ל"יורא אלוקים כי טוב".

יהודי מתחזק שאל אותי, על הפסוק, "והארץ הייתה תהו ובהו, ורוח אלוקים מרחפת על פני המים", וכי מה הכוונה "רוח אלוקים מרחפת" הרי אין לקב"ה גוף או דמות הגוף?? **ועניתי** לו שיש את המושג "כוחו וגבורתו מלא עולם", וגם כאן נשאל "הרי אין לו צורה וגוף"?? אלא הכוונה במהות הרוחנית!!

והנה ידוע בספרים הקדושים שקליפת נוגה היא תערובת טוב ורע והיא קליפה מחרידה ורעה, וגם מצאנו בלשון חז"ל אין אדם טובל ושרץ בידו, אז מתי התערובת רעה ומתי היא טובה?? והרי גם כתוב בנביא טענת אליהו הנביא "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים"?? וגם איך כתב השפת אמת שמצב כזה של תהו ובהו אצל בן

ללמדנו שחיזוק ועידוד לאחר נפילה הוא מצוין בכדי לא להתייאש, וגם יש בו מן האמת והצדק!! אבל עלינו לדעת את האמת המושלמת והעבודה התמימה, ולשאוף לעליה אמתית ולעשות כל שביכולתנו להגיע לשלימות העבודה, ולא להישאר בתהו ובהו, כי להישאר חלילה במצב כזה זה חורבן וחוסר בנייה, ואשרינו שחלקנו בבריאת העולם העצמי שלנו כביכול כשותפים למעשה הבורא יתברך - לבנות עולם מתוקן.

ויאמר האדם, האשה אשר נתתה עמדי נתנה לי מן העץ ואכל

ואח"כ ברא לו הקב"ה את חוה מצלעו, ולאחר מכן מצאתי דומה לזה במדרש רבה בראשית י"ז ז' שפעמים נוצרה אשה שבתחילה ה' בראה לו ואדם ראה אותה מלאה רירין ודם הרחיקה ממנו, חזר ה' ובראה לו פעם שניה.

והדברים תמוהים שבורא עולם היודע נסתרות, מדוע ברא נשמה אבודה, אשה שתברח לנצח מאדם בלי שום ידיעה עליה?? **וייתכן**, שהייתה כאן מטרה, שאדם ידע שנישואין זה דבר לא פשוט, ויעריך את חיי הנישואין!!! ויעריך את האשה שחיה אתו ולא בורחת. **וייתכן** שלכן הקדים ואמר "האשה אשר נתתה עמדי" שלכן לא הכייתי אותה, כי עלי לשמרה שלא תברח לי כמו הראשונה.

אבל את האמת הוא אמר בפני בוחן כליות, "הייתי אנוס, אך נהניתי להיות אנוס", כי המשכתי לאכול ומצדי אמשיך לאכול, ובכך הודה שאין טענת האנוס מתקבלת.

כתב בעל הטורים, לפי פשוטו הכוונה שאדם טען שחוה הרביצה לו עם עץ עד ששמע לדבריה, ויש לתמוה שהרי אנוס רחמנא פטריה, אם כן למה הוא נענש על כך?? וגם יש להבין איזה מין טענה זו, היא הרביצה לי במקל, הרי אתה יכול גם להחזיר לה מכות או לפחות להתגונן מפניה???

ובמדרש כתוב שהמילה "ואוכל" מיותרת והכוונה היא שאמר "אכלתי ואוכל", דהיינו אכלתי פעם אחת והמשכתי לאכול או שהכוונה שאכלתי ואני מצדי אמשיך לאכול, ולא מובן מה ראה אדם הראשון להוסיף זאת??

וראיתי בשיח יהודה, על הפסוק "זכר ונקיבה ברא אותם", שבגמרא כתובות ח' יש מחלוקת, האם אדם וחיה שתי יצירות היו, או יצירה אחת יצירה, והרשב"א שם כתב בשם רבנו חננאל, שגם לדעה ששתי יצירות היו, הכוונה שאחת נוצרה בהתחלה בנפרד ממנו "וברחה",

ללמדנו, שאכן לפעמים אתה אנוס כמו בריאה אסורה, אבל זה רק בהתחלה ולא בהמשך, ואם אתה ממשיך הוכחת שאתה נהנה מהאנוס, או שבעצם זה לא היה אנוס!! ועלינו לא לאבד ראש ותמיד להיות על המשמר ולעצור מיד ולהפסיק כשצריך.

וְטָהַר לְבָבוֹ - בְּרֵאשִׁית

הרבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך

ילד, לכן היא גם משתוקקת לבעל, שיביא לה ילדים שיהיו קשורים אליה בלב ונפש, הרי לנו שמתוך הקללה מתגלה לנו ברכה עצומה!!!! וכל זה כי בורא עולם אוהב אותנו בהיותו לנו אבא רחום.

נבעצם כך גם במסלול חיינו הרחוניים, עד כמה שמלחמת היצר גדולה יותר, וכגודל השקעה למרות שקשה לנו, ככה יותר ויותר אנחנו מתחברים באהבה עזה בלב ונפש לה'.

אז בעצם הניסיונות הם מקפצה ענקית להדבקות לאהבת בורא עולם, ולכן אם אתה בניסיון תילחם כאריה, אתה תלקק את האצבעות בסיום המלחמה, אתה תתפרץ ברגשות אהבה לאבא שבשמים, אבא אני שלך אני כאש להבה עבורך, עד טיפת דמי האחרונה אלחם בשבילך, ככה גדלים וככה נהפכים לענקים וקדושי עליון, ומי להשם אלי, ככה צעק יוחנן המכבי!!! ועלינו להצטרף לחבורתו ולצעוק בקול גדול כמוהו ונתמסר בלב ונפש לעבודת ה' אמן ואמן.

קין והבל מחלקים את העולם

כשקין הקריב מנחה היה זה מהצומח, ואילו הבל הקריב בהמה, **ויתכן** גם שקין העדיף להקריב מנחה הכי פשוטה כנגד מנחת עני, כדי להראות שבורא עולם לא זקוק למתנות שלנו אלא רק לכוונת הלב, ואילו הבל אחיו הקריב קרבן עשיר ממיטב הצאן.

והיות והכל היה סביב מטרות טובות וקדושות, לכן הוא היה משוחד בצדקתו, והיה בטוח בדרכו כי טובה היא, עד כדי כך שהצליח לשכנע בכך גם את אחיו **הבל** וכאמור קודם, לכן לא הועילו לו דברי המוסר של בורא עולם, כי הוא היה משוחד בלשם שמים ובכוונות טובות, וכידוע הפתגם "**הדרך לגיהנום רצופה בכוונות טובות**".

ואכן הוא טעה, כי בורא עולם לא קיבל את מנחתו, כי לעשיר אסור להקריב קרבן עני, היות ועל האדם להשקיע במקסימום לבורא עולם, וזאת למרות שלבורא יתברך אין צורך בנתינתו כי ממילא הכל של בורא עולם, אבל כגודל ההשקעה כך גודל האהבה והחיבור שלנו לבורא עולם, ואת זאת בורא עולם רוצה מאתנו.

לכן, עלינו לפעול לשם שמים כל חיינו, אבל כל פעם לבדוק האם היצר השתלט לנו על הלשם שמים, והוא מושך אותנו לרוע ואבדון ורשעות בשם הצדק והקדושה, וגם חובה גדולה עלינו להתייעץ עם רבותינו ולציית לדעתם בכל מצב גם אם זה נראה היפך מוחלט מדעתנו ומדרכנו הרחנית, והרוצה להיטהר מסייעים ביזו.

הלוא אם תיטיב שאת ואם לא לפתח חטאת רבץ ואתה תמשל בו

כדורבנות, ונותן לו להבין שאכזבתו באשמתו היא, ובכל זאת הוא קם ורוצח את אחיו!!!!

וזה ממש מדהים, שכלום לא עוזר לנצח את היצר הרע, רק החלטה שלך הפנימית, נקודה!!! כל השאר יכולים לעזור ולהועיל לך להצליח כשיש לך רצון פנימי לחזור בתשובה ולהתגבר באמת.

אז קדימה, מה לך נרדם?? קום קרא לאלוקיך, פתח דף חדש!! הקדוש ברוך הוא כמו אבא רחום ממתין לך בידיים פתוחות רק גש אליו קדימה!!!

השלמה לחידוש – שהמוסר של ה' לקין לא עזר, אבל משפיע לדורי דורות!!!

ישפיעו לאחר הרבה דורות, שנבואותיו יחזירו בתשובה בימות המשיח וכך תבוא הגאולה – כי מוסר אמיתי לא הולך לאיבוד הם בוודאי משפיעים או ישפיעו בעולם! כמו כן תפילות על חולה או על כל צרה שלא תבוא, גם אם חלילה החולה נפטר, אבל הפילות יעזרו ליהודי אחר!!!

הבה ונשים לב, הנה בקללה על חווה נראה שבו בלבד עם הקללה טמונה בה גם ברכה, וזה יוכיח לנו שבורא עולם אוהב אותנו כי גם כשהקב"ה כועס ומעניש הוא עדיין טומן לנו ברכה. **שש"י** מפרש, **עצבונך** - זה צער גידול בנים **עירובין ק**, **והרונך** - זה צער העיבור, **בעצב תלדי בנים** - זה צער הלידה. וקשה מדוע אם כן הקדים הפסוק את צער גידול בנים לפני שכתוב על צער ההריון והלידה, והרי לא כך הוא הסדר??

אלא ראיתי כתוב הסבר נפלא שצער ההריון וצער הלידה וגם כאב הצירים כל אלו מחברים את האמא בלב ונפש לילד, ולכן היא יכולה ומסכימה לסבול את הצער של ההריון והלידה וגידול הבנים!!!

ולפי זה נראה להוסיף שלכן "**אל אישך תשוקתך**", שהרי בדרך ההיגיון ההריון והלידה והגידול של הילדים רק גורם צער לאמא, אז היה עליה לברוח מהבעל ובכלל לא לרצות ולהסכים להתחתן?? **אלא** בגלל האהבה הגדולה שהיא מקבלת מתוך הצער וחווית הכאב היא מתקשרת

ממש לא מובן, הרי אבא שלהם רק התחיל לחיות, עוד כאלף שנה של חיים עדיין לפניו, מה פתאום ירושה מחיים, מה בוער להם לחלק את העולם???

וזה מזכיר סיפור אודות נכד שישב על ברכי סבו המיליונר, ואמר לסבא, סבא תעצום עיניים, שאלו הסבא למה?? ענה הנכד, כי אבא שלי אמר, שכאשר סבא יעצום עיניים כל זה ומצביע בסיבוב עם ידו על הסלון וכל הנראה לעין, כל זה יהיה שלנו.... הסבא קפץ בתדהמה, והעיץ בכעס את הנכד ואת בנו החצוף מביתו, ונישלו בצדק מהירושה.

אלא יתכן, שלקין צץ רעיון כשר ונפלא להקריב קרבן לה', אבל הוא רצה שזה יהיה משלו כמו שכתוב "**אדם כי יקריב מכס**" משלכם – מרכושו הפרטי של האדם, לכן הוא הציע לאביו שיוריש להם את העולם כבר עכשיו כדי שיוכלו להקריב משלהם, ואדם הראשון הסכים לכך.

ואחרי כן האחים חילקו את העולם ביניהם, קין לקח את האדמה והצמחים, ואילו הבל את בעלי החיים, לפיכך

פשוט לא ייאמן, המוסר הראשון בעולם מבעל המוסר הטוב ביותר שהוא בורא עולם לא הצליח לשנות ולעצור את הלב האדם מעבירה.

הנה לנו קין שמאוכזב מכך שבורא עולם לא קיבל את מנחתו, ואילו את של אחיו הוא כן קיבל, ועוד לפני הרצח בורא עולם מוכיח אותו בדברי מוסר קשים, מילים

כשלמדתי נביא ישעיהו עם תלמידי המצוינים בכיתה ז' בת"ת תורת אמת ב"ב, בפרק מט' כתוב שישעיהו טען לה' שהמוסר שנתן לעם לא עזר, ובכל זאת הוא קיבל שכר על הדרושה, וישעיהו טען שאם כן לא מגיע לו שכר, אבל ה' מודיע לו שהנבואות שלו נכון שלא השפיעו בדורו אבל הם

וזהר לבנו - בראשית

ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו

והם טעו כי מהלך החלוקה מתברר כמקח טעות שמבטל את החלוקה, כמו כן קין הוזהר מבורא עולם לא להחמיר את המצב, אבל כשהיצר משתולל אזי בן אדם חכם יותר מבורא עולם ומצדיק את מעשהו כצדיק אשר בארץ, שמי יאמר לו מה לעשות, הרי הוא מבין טוב יותר מכולם, והוא רודף צדק ויושר, ולא רואה את נגעי עצמו.

ככה היה עם הרוצח הראשון, שרצח לפי אמות מידה של מוסר מעוות, וכך דרכו של היצר לעקם ולעוות את הישר, ואת העבירה הוא הופך למצווה, אז נפסיק להאמין לו ולשקר את עצמנו די לשקרים ונתקרב לאמת באמת, שיתקיים בנו - "וזהר לבנו לעובדך באמת".

כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה

אמר להם וכי עליכם לדקדק על גזירתו של מקום אתם עשו מצותכם והוא יעשה את שלו.

אמרו לו קשוט עצמך תחילה, והלא פרשת מאשתך זה מאה ושלושים שנה משנקנסה מיתה על ידך!! קיבל אדם את דבריהם ומיד "וידע אדם", ואכן מזה נולד שת שממנו יצאו נח ובניו.

ולכן היות ומשפחת למך, גרמו לקיום והמשך העולם, לכן מידה כנגד מידה גם מהם יצא המשך לעולם, ועל כן נעמה זכתה להיות אשת נח, ודווקא היא זכתה, ולמה??

א. כי אשתו כגופו ונעמה היא כגופו של נח, **ב.** כי נעמה הייתה צדיקה לעומת כל אחיה הרשעים שהפיצו רוע ורשע בעולם, **ג.** כשם שהיא נעמה עשתה את הלא יאמן וכביכול מעל הטבע, שמכל משפחתה התעלתה והתחזקה, לכן גם היא התעלתה מעל הגזירה של זרע קין שנגזר עליהם כיליון במבול, ורק היא ניצלה מהמבול.

איך יתכן הדבר שהבל חטף מכות לאט לאט עד שקין גילה איך הורגים ואז סוף סוף הרג אותו, **כפי שכתוב בזהר בראשית נ"ד ובמדרש תנחומא כאן**, וכי הבן האדם לא היה יכול להתגונן?? וכי הבל הסכים למות??

אלא ייתכן, שקין שכנע את הבל שמגיע לו עונש מיתה, כי בן נח נהרג על פחות משווה פרוטה, וטענת קין הייתה שמאחר וחילקו את העולם ביניהם באופן שהבל קיבל את הבהמות והחיות, ואילו קין קיבל את האדמה, ולכן טען קין להבל אתה גנבת ממני את השטח בו הקרבת קרבן, וגם עליך לעוף מאדמתי, והיות וברור שאין לו כנפיים לכן הבל קיבל בהכנעה טענת קין ולכן הוא התמסר למיתה.

דש"י הביא מדרש בראשית רבה שלמך פרשו ממנו נשיו, לפי שנגזרה גזירה לכלות זרעו של קין לאחר שבעה דורות, אמרו למה אנו נוליד לבהלה, הרי מחר בא המבול ושוטף את כולנו!!

והנה משפחה זו היו להם ילדים לתפארת, ראו פלא עצום שאח אחד שמו **יבל** שרש"י מביא מדרש שהיה מקים בתים לעבודה זרה, וכן אחיו **יובל** היה תופש כינור ועוגב לזמר לעבודת כוכבים, ועוד אח נוסף שהוא מהאישה השנייה ושמו תובל קין, שהיה מכין כלי נשק לרוצחים ותיבל את מקצועו של קין שרצח את אחיו.

ומכל ה'תכשיטים' הללו צומחת נעמה!! והיא הייתה אשת נח, והיא היחידה מזרעו של קין ששרדה את המבול!! **ונשאלת** השאלה היאך יתכן הדבר, הרי נגזרה גזירה שזרעו של קין יתכלה במבול??

אלא נראה לחדש, על פי המשך הפסוקים "וידע אדם" וכתב רש"י - בא לו למך אצל אדם הראשון וקבל על נשיו

**ובעצם טוען לי החברותא הרב אלדר נתנזון שליט"א, כשלמדנו מנחת חינוך שכתוב בחינוך מצוה רצא' "המושיב חברו במים או בשלג עד שיבטל ממנו כח איברי הזרע אינו לוקה עד שירסס ביד" ואם כן לכאורה לא היה אמור להיוולד לאדם את שת, היות וישב במי נהר גיחון עד צווארו במשך 130 שנה עד שעלו זרדים על גופו - האר"י ליקוטים בראשית סימן ג', כל הוא חזר בתשובה ורצה לכפר חטאו?!

אבל בכל זאת אדם הראשון קיבל את המוסר שנתנו לו יוצאי חלציו - נשי למך, וקיבל על עצמו לחזור לאשתו חוה, בכדי שנשי למך יקבלו את מוסרו שיחזרו לבעליהם למרות טענתן שזה מיותר ואין צורך ותועלת בחזרתן כי ממילא כל הנולדים מקין ימותו, אז כשם שהם זכו ומהם יצאה נעמה שנפלטה מהגזירה על זרעו, כך זכה אדם הראשון להיפלט מדרך הטבע שהיה אמור להיות סריס, ובכל זאת הוליד ילד - שת שממנו נבנה העולם אחר המבול, ועל זה שייך בהחלט לומר ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל.

ללמדנו, שכל אחד חייב להתחזק ולהתעלות, אפילו שלפעמים זה נראה כבלתי אפשרי, מה יגידו עלי במשפחה?? החברה תצחק עלי!! בעבודה יחשבו שאני בדיכאון או במשבר!!! אפילו אני עצמי לא מאמין שאני מסוגל להיות יותר טוב מאחרים!!! אבל אני חייב להתחזק ולהתעלות וגם אם אני יהיה הצדיק שבסדום!!! ובורא עולם ינהג בי במידה כנגד מידה בחסד וברחמים ויעשה לי ניסים ונפלאות גם באופן שלא יאמן ממש!!! ואני יכול להבטיח לכם שאכן הניסים והנפלאות קורים באמת מעל לטבע בדרך ניסית ויד ה' ברורה לעיני כל, אז קדימה חזק חזק ונתחזק!!!

ויצא קין מלפני ה'

ומה פשר הדבר?? נראה לפרש שהרי קין כשחזר בתשובה טען לבורא עולם "והיה כל מוצאי יהרגני", והקב"ה עונה לו, ומסיבה זו "לכן כל הורג קין וכו'",

ומסביר האור החיים הקדוש, שזה לא שקין התרעם והתאונן כי הוא עשה זאת לעצמו, ומה תלונתו על ה'?? אלא שכן קין חזר בתשובה ואמר אני מאמין שבלי שליטה של בורא עולם אין לי אפשר יותר לחיות, כי אין עוד מלבדו, והי נמצא בכל מקום, ולכן הי קיבל את תשובתו ונתן לו אות קין לשמירה.

כתב רש"י "יצא בהכנעה, כגונב דעת העליונה", מבאר החידושי הרי"מ, שכך קין השלים את התשובה, שכמו שהוא חטא וענה לבורא עולם "מאיפה לי לדעת איפה אח שלי", ושם הוא היה כגונב דעת העליון, כפי שכתב שם רש"י, שהרי בורא עולם יודע הכל ואין נעלם ממנו כלום, ואיך אם כן הוא ענה כמו כופר בהשגחת הקב"ה.

ולכן קין כשחזר בתשובה, תיקן זאת באותו משקל, וגם היה כגונב דעת העליונה, אבל הפעם באופן טוב ולא חס ושלום בכפירה.

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

לתיקון שהוא הבין שלמרות השגחת ה' שייך לאדם לחטוא ולעשות עבירות כי יש בחירה בעולם, ובכך לקח את האחריות של הרצח רק על עצמו, ולא על בורא עולם.

וכאן נוסף עוד תיקון שלו, שהוא **"יצא מלפני ה'"** ולכאורה איך אפשר לצאת מלפני ה' הרי מלא כל הארץ כבודו??? לכן זה הוא כגונב שוב דעת עליון, אבל כאן זה

זה ספר תולדות אדם

מתכוון שעכשיו אני רוצה ומשתוקק למות על קידוש ה', כי יותר חשוב לחיות על קידוש ה'. אבל בעצם גם היום אני יכול למות על קידוש ה', שהרי אדם הוזהר במפורש שביום אוכלו מעץ הדעת הוא ימות, ובכ"ז הוא מת רק לאחר 930 שנה???

ואחד התשובות שראיתי, שברגע שנגזר שהוא לא יחיה לעולם, א"כ כל יום שעבר עליו הוא מת בעוד יום וככה בכל יום, וזה כמו **שעון חול**, שכל גרגיר נגמר הזמן ובסופו של תהליך לא מתים רק **מסיימים למות**.

אז כל לילה נמות על קידוש השם, שנגיד אבא מחר נהיה טובים יותר!!! ומה שחטאנו היום בבקשה סלח לנו, וגם בכל לילה נסכם איזה קידוש השם עשינו ביום זה, וככה גם לנו יהיה ספר תולדות האדם, ספר חשבון הנפש שלנו עצמנו, וזה יקרב אותנו עוד יותר לבורא עולם אמן ואמן.

לשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם ה'

נעשו טרשים, והתחיל המת מרחיש ומתליע, ונעשו פניהם כקופים, ונעשו חולין למזיקים. ולפי זה ייתכן שבגלל שאנשים נבהלו שראו שהם מולידים כקופים בפני אדם, והעולם מתקלקל ויורד ברמת השלימות שלו, לכן הם במקום להתעורר בתשובה על מה השתנו פניהם, במקום זה הם התנקמו בבורא עולם.

ודווקא קראו לבני האדם בשם אלוקים, להראות זלזול בבורא עולם ולהשתוותו לבני אדם הדומים לקופים, כזלזול בצלם אלוקים, ומיותר להאריך בעניין זה. **ולכן** שת לא קרא לבנו בשם שיהיה בו זלזול לבורא עולם, אלא דווקא קרא לו בשם **"אנוש"**, שהסיבה שנדמינו לקופים זה רק כי התחברנו יותר לאדמה ולגשמיות במקום להתקרב לה', ולכן ירדנו והתקלקלנו ונדמינו לקופים.

והיות והם זלזלו בה', הם הידרדרו לזלזול עוד יותר בבורא עולם וגם לחפצים הם קראו אלוהים, כי כך כביכול נקמו וזלזלו בבורא עולם שאין לו צורת הגוף ואין לו דמות, וכך הידרדרו בהמשך גם להאמין בפסלים ולעבוד ע"ז.

ללמדנו, שאם המצב שלנו משתנה לרעה חלילה, חס ושלום להחמיר את המצב בכך שנאשים בכשלון את בורא עולם, אלא עלינו להיכנע בפניו יתברך, ולהטיל את האשמה בעצמינו, כי החיסרון בנו הוא!! ובורא עולם רואה זאת כזכות, עובדה שהתורה ציינה במפורש שאנוש היה שונה בשמו משאר דורו, ולפי קושי הניסיון כך גודל השכר.

האם אנוש עצמו גם היה בצלם ודמות? - המשך

עולם כבני דורו, הרי בנו לא יצא כקוף אז למה לו לזלזל בבורא עולם??

ומצד שני ראיתי דיוק נפלא כהגר"א בספר **"שיח יהודה"**, שרק על שת כותב **"וילד בדמותו כצלמו"** ואילו בלידת **"אנוש"** והמשך הדורות כתוב רק **"וילוד"**, וזה מוכיח לכאורה שגם אנוש לא נולד בדמות וצלם.

וייתכן שהיות והקלקול התחיל מלידתו של אנוש, לכן הוא היה שלב ביניים בין שת לדור שאחרי אנוש, דהיינו במצב של חצי קלקול, ולכן מצד אחד אפשר למנותו בין אדם ושת כי היה לו גם דמות וצורה, אבל אפשר גם למנותו יחד עם דור ההמשך כי גם הוא היה פחות מאדם ושת.

וקצת ראיה לדבר, מדברי הגמרא **בבא בתרא נ"ח "הכל בפני שרה כקוף בפני אדם, שרה בפני חוה כקוף בפני**

כתוב שאדם הראשון ראה את רבי עקיבא ושמה על תורתו אבל בכה על מיתתו, ובפשטות הצטער כי ראה איך שסרקו את בשרו של רבי עקיבא במסרקות של ברזל.

וייתכן שבכה, שראה שזכה רבי עקיבא שימות על קידוש השם, ולתקן את חטא עשרת השבטים כפי המעשה הנורא שאומרים אותו בתשעה באב וביום כיפור עם הרומאי שגזר מיתה אכזרית על 10 צדיקים לכפר על מכירת יוסף, בעוד שהוא עצמו - אדם מת בגלל חטאו - חטא עץ הדעת. **ואכן** על זה יש לבכות, כי אם בכל אופן מתים, כבר כדאי למות על קידוש ה' ולא סתם מוות או כעונש, ואין אני

פידש רש"י - הוחל לשון חולין לקרא את שמות האדם, ואת שמות העצבים בשמו של הקב"ה לעשותן אלילים ולקרותן אלהות. **ומבאר רבי יוסף בכור שורו**, שקרא שת לבנו בשם **אנוש** מלשון בן אדם, למרות שאנשים בדורו התחילו לקרוא שמותם בשם הקב"ה, שהם היו משלבים שם שמים בשמם, כמו **"מחויאל"** **"מתושאל"** ו"מהללאל".

והדברים צריכים ביאור, וכי מה החיסרון שקראו לילדים עם שילוב שם ה', הרי גם אצל גדולי ישראל משולב שם ה' בשמם, כמו שהקב"ה קרא ליעקב - **"ישראל"**. **וגם** משה קרא להושע בן נון **"יהושע"**, ומשה עצמו נקרא **"יקותיאל"**, אז מה ראה שת לשנות ממנהג הדור??? ומה בעצם הרעה שעשו?? **מצד** שני, רואים כאן שיחד עם שילוב שם ה' בשמם נכרך גם שהתחילו לעבוד לפסלים ולקראם בשם אלוהות, ולעבוד עבודה זרה, וצריך להבין מה הקשר בין הדברים???

ונראה לתרץ על פי דברי החזקוני **"ויקרא את שמו אנוש"** - כי ארבעה דברים נשתנו בימי אנוש, ההרים

והדברים הקודמים מתאימים לדברי הגר"א, שאכן לכל מין האדם יש צלם, ובכל זאת לא נבראו **בצלם ודמות** רק אדם ושת וכו', ומאנוש ואילך לא נולדו עוד בדמותו ובצלמו, רק כקוף בפני אדם, ולפי זה מובן שהייתה מעלה מיוחדת בכך שלא קרא שת לבנו בזלזול בה', למרות שגם בנו אנוש יצא מכוער כקוף, אלא תלה את האשמה באדמה.

אמנם הרמב"ן פ"ו פס"ד הביא מדרש רבה פכ"ד אות ו', ששואל למה התורה כתבה את לידת שת ואנוש, ולאחר מכן כתבה **"זה ספר תולדות אדם"**, ושוב חזרה ופירטה מאדם את כל הנולדים הבאים עד נח ובניו?? **אין** זאת - אומר הרמב"ן אלא ללמדנו, שאדם שת ואנוש היו שונים מהדורות הבאים, שרק להם היה צלם ודמות, אבל מכאן ואילך כקוף בפני אדם, הרי לנו שגם **אנוש היה בצלם ודמות!! ואם** כן מה גדלותו של שת שלא קרא לבנו בזלזול בבורא

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

ואולי גם הוא תחילה נוצר בלי צורה ודמות, ובגלל שאביו נהג כבוד בבורא עולם ומיד קרא לו בשם אדמה, לכן מיד תוקנו פניו והשתפרו, וקיבלו צורה ודמות מושלמים לחלוטין או רק למחצה וכאמור.

אדם, חוה בפני אדם הראשון כקוף בפני אדם, אדם בפני שכינה כקוף.

הרי לנו שגם במושג קוף בפני אדם יש דרגות, ואולי אנוש שהיה חצי דרגה לא נחשב.

ואם דברי נכונים, נלמד מזה שגם כשנראה שהכל לרעתנו עדיין אפשר לתקן את המצב על ידי אמונה וביטחון בבורא עולם, ובכל אופן נטיל את האשמה רק בנו, ונתחזק עוד יותר!! וזה בוודאי יעזור יותר, מאשר ח"ו להתמרמר ולזלזל בבורא עולם, שזה בוודאי מזיק עוד יותר ובוודאי לא יועיל.

כל המשמר שבת אפילו עובד ע"ז כדור "אנוש" מחול לו

ונראה, שהיות ודור אנוש עבדו עבודה זרה כדי להשוות את בורא עולם אליהם ולהכריז שגם הוא נחות דרגה כמו שהם, אבל שמירת שבת כהלכתו בשלימות, זה בעצם מוכיח את ההיפך שאנחנו בני האדם רוצים להידמות אליו יתברך, שכמו שה' נח בשבת גם אנחנו ננוח כמוהו.

לפי האמור, יובנו דברי הגמרא שבת קי"ח אמר רבי יוחנן: **כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלים לו שנאמר "אשרי אנוש יעשה זאת וגו' מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו". ומשמע** שאפילו עבירה החמורה ביותר בצורה הקשה של עבודה זרה, בכל זאת היא נמחלת לו בזכות שמירת שבת.

"ומשמר שבת כהלכתו" אולי הכוונה שנגיע מהמנוחה הזו למה שאומרים בתפילה **"מנוחת אהבה ונדבה, מנוחת אמת ואמונה, וגו', מנוחה שלמה שאתה רוצה בה, מנוחה שתביא אותנו לייכירו בניך וידעו כי מאתך היא מנוחתם ועל מנוחתם יקדישו את שמך"**.

וצריך עיון האם דור אנוש היו הגרועים ביותר בחומרת עבודה זרה??? והאם חומרתם רק בגלל שהם הראשונים שהתחילו את העבודה זרה בעולם??? וגם מה הקשר ששמירת שבת כהלכתו מכפר על עוון חמור זה??

ללמדנו, שעלינו לטפח את החלק הרוחני שבנו ולהתעלות ולהידמות לבורא עולם, ואת הגשמי נהפוך לרוחני, ולא חלילה להוריד ולהפוך את הרוחני לגשמי, ולא נדמה את עצמנו לבהמת השדה, כי חלילה לנו להוריד מטה ולזלזל ולטמא את הנשמה הטהורה שהיא "חלק אלוהים ממעל" השוכנת בקרבנו ולטמאה במראות אסורות ובעבירות קלות וחמורות.

ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקח אתו אלקים

מאוחר מבני דורו **בשביל לא להתערב בבחירה** החופשית של בניו, אז מה השתנה אצל חנוך שה' כן התערב???

אלא נראה שלחנוך היו לו יצרים קשים, והוא רצה להתקלקל כבר בתחילת חייו, רק הוא התגבר על זה על ידי ששם מסגרת ליצר הרע, ואמר לו בתקופה הזו בלבד אני צדיק 365 שנים כנגד ימות החמה, שנה עבור כל יום עבור כל העולם, כך הוא גם שם מסגרת וגם הכניס במסגרת תוכן עצום!! ובכוח תחבולה זו הוא הצליח להתגבר על היצר הרע.

ויתכן שהשם "חנוך" הוא מלשון **חינוך**, שאף כי ברור הדבר שיש יצרים, זה נכון, אבל ביכולתך לעצור ולשים מסגרת ליצר הרע ולהחליט יום שלם אני לא חוטא!!! ולאחר ההצלחה תחליט אני שבוע לא חוטא!!! וגם תעצים את הקבלה, שתאמין שבכך אתה מתקן את כל העולם, ככה אתה תצליח להתגבר!!! וככה תחנך את עצמך להיות איש קדוש!!!

חנוך היה הסבא רבה של נח, וככתוב בתורה הוא נלקח מהחיים לעולם האמת בגיל צעיר מאוד יחסית לזמנם שכל חייו היו 365 שנה לעומת אחרים שחיו קרוב לאלף שנים. **ומבאר** רש"י כי ה' ידע שבדעתו להתקלקל, לכן לקח אותו אלוהים עוד קודם שיתקלקל ויסור מצדקותו. **ונשאלת** השאלה ממתי הקב"ה מתערב בבחירה, הרי אם אדם רוצה להתקלקל שיתקלקל, הרי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו?? **וגם** דווקא בפרשה זו ראינו את ההיפך הגמור, **שהנה** רש"י על הפסוק **"בן חמש מאות שנה"** כתב - א"ר יודן מה טעם כל הדורות הולידו בגיל 100 שנה ואילו נח הוליד רק בגיל 500??

ותירץ, שאמר ה': אם רשעים הם ימותו במים והצדיק יצטער, ואם צדיקים הם אטריח עליו לעשות תיבות הרבה!! לכן כבש את מעיינו ולא הוליד עד חמש מאות שנה, כדי שלא יהא יפת הגדול שבבניו ראוי לעונשים לפני המבול. **הרי** מפורש לנו שה' שינה טבעו של נוח שיוולד

ובעזרת השם נתחזק, כי רק לפני כשבוע סיימנו את כל ספר התורה ואמרנו בקול רם ובכוונה עצומה: **"חזק חזק ונתחזק"**, והחיזוק שלנו יהיה - "חנוך"!! שגם אנחנו נשים מסגרת, נכון שקשה מאוד לנצח את היצר אבל נשתמש בכלי זה שנחליט 40 יום זו המסגרת שבה אני מתקדש לבורא יתברך, וככה תגיע לעוד 40 ועוד 40, שנה שנתיים עשור, רוב החיים!!! כי אנחנו באמת אוהבים אותך אבא יקר שבשמים, ואנא אבינו מלכנו עזור לנו לעמוד במסגרת שהצבנו לכבודך, למען נתקדש אליך ובבקשה "וטהר ליבנו לעבדך באמת".

הנפלים היו בארץ אשר יבאו בני האלקים אל בנות האדם וילדו להם

הבורא את חוקי התאוה היינו נגעלים מכל הרשימה הקודמת.

ואכן כתוב שהייתה אחת לפני חווה שברחה מאדם, וכי נשמה אבודה זו למה נבראה?? ואולי היא נבראה בלי תאוה בכדי ללמדנו שבהיגיון צרוף התאוה הזו היא גועל נפש ושווה להיות נשמה אבודה ומחוקה ולא לחיות עם תאוה שכזו.

לכן בכל מצב של יצר הרע התוקף שנחטא חלילה, זכור נזכור שזו אינה תאוה הגיונית ואדרבא זו תאוה דוחה ומגעילה, וזכור נזכור גם את ההוכחה הגדולה

הם היו מלאכים שנפלו לארץ מפאת כן שקטרגו על חטאי בני האדם, והם כשרק טעמו של חטא כבר יצאו מדעתם, כי הם ענקיים ובני אדם כולל נשותיהם לעומתם היו חגבים, ופלא שבכלל נולדו מהם ועוד נולדו מהם ענקים. **אכן לתאוה** כזו אין הגיון, אבל באמת כל התאוה הזו לא הגיונית, וכמו שאמר לי הרב הגאון **הרב אלדר נתנזון שליט"א** בשמחת תורה, שבעולם הזה הכי מתוק זה דבש, ובעצם זה רוק של דבורים!!! והכי יפה בבדים זה משי שזה בעצם צואת תולעים, והתאוה הגדולה זה התאוה הידועה שזה בהיגיון שכלי דבר מגעיל ולא הגיוני וכמאמר הגמרא **שבת קנ"ב**, ואילולי קבע

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

נגיע למצב שרק רע כל היום, אלא רק טוב כל היום, בהצלחה אמן.

מהמלאכים הענקיים שנפלו ועשו שטויות בלתי נתפסות בשכל. וכך תגיד ליצר די לטינופת ודי לתאוות, וכך לא

כל מחשבות ליבו רק רע

ולכן "וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו" שכואב הלב, שאדם רק חושב, ומקבל עונש כאילו עשה!!

וזה כמו שבן אדם ישלם על מגש פיצה, רק כי הריח את הפיצה מרחוק, ואפילו לא נגע בה וכ"ש שלא אכל ממנה.

ראיתי שמפרשים זאת, על פי הגמרא קידושין מ' שאמר עולא שאכן בדרך כלל מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, אבל בחזר ושנה, דהיינו שעשה את העבירה שוב, אזי גם מחשבה רעה הקב"ה מצרפה למעשה, על פי פירוש רש"י שם!!!

כל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום

ונעצם רואים מכאן, שהיצר מתחדש כל יום, אבל זה בא על ידי מחשבות האדם שמתאמץ ונטרד לעזור ליצר להתחדש בכל יום. **אבל "בשגם הוא בשר, והיו ימיו מאה ועשרים שנה"** גם ליצר יש גבול עד כמה אפשר לרדת ועד כמה אפשר להתחדש בטומאה כאשר ממילא אין שום מגבלה, לכן ויהיו ימיו 120 שנה, כי גם ככה קשה להם וליצר להתחדש כל יום. **זאת** אומרת, הקב"ה ברחמיו הביא עליהם את המבול, ובכך עזר לאנשים להפסיק לשבור את הראש איך נתחדש מחר בטומאה חדשה!!! כי הם מתו ונגמרו להם הדאגות ליום מחר.

והתורה מרחיבה בעניין בפירוט, כי בורא עולם התחרט שאנשים הגיעו למצב כזה, אבל לא התחרט על עצם בריאתו של המין האנושי. **כי** הקב"ה הוא לא כאדם שמתחרט, אלא אדרבא בורא עולם השאיר את נוח ובניו, שישתמשו בדוגמא השלילית ויהפכו אותה לעבודה חיובית, שכל היום יהיו טרודים איך נשמר את הקדושה שבנו, ואיך ובמה נתחדש ונתקדש מחר, רק טוב כל היום וישמח ה' בלבו.

ועל זה אומר רב יצחק בגמרא קידושין ל' יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, שנאמר: **"רק רע כל היום"**, **ולכאורה** קשה איך אכן לומדים דרשה זו מהפסוק?? ומתוך רש"י בגמרא שלומדים זאת מכך שכתוב **"כל היום"**, כי זה מיותר שהרי כתוב **"מחשבות לבו רק רע"**.

והנה אנשים אלו טימאו את עצמם בכל טומאה אפשרית, כפי שכתוב ברש"י שלקחו **"כל אשר בחרו"** בלי שום גבולות!! שלא היה חוק במדינה שמגביל, אלא הכל היה מותר, ואם כן מה שייך שהיצר יתחדש הרי כבר עשו הכל ובלי גבולות ומה שייך יותר מזה??

אלא ייתכן שבגלל זה שכבר הכל היה מותר להם בחוקי המדינה בלי שום הגבלות, לכן הם התרגלו לכל תאוותם אבל כבר שבעו וכבר לא נחה דעתם ורעבונם מכל מה שהם הכירו. **ולכן** במשך כל היום הם חשבו וטרחו למצאו עוד אופן לעבירה שאפשר לעשות, ולחדש בה ולהוסיף עוד התחדשות של טומאה שלא היתה להם אתמול, כך שכל יום עסקו במחשבות על ההתחדשות של היום הבא.

ללמדנו, שהיצר הרע אין לו גבולות, הוא רוצה עוד ועוד, גם אם תתיר לו הכל בלי מגבלות הוא יטריד אותך ויציק לך כך שכל המחשבות שלך יהיו טרודים בטומאה ולחוצים איך להתרענן בטומאה ואיך להשביע אותה עוד, לא פלא שרואים אנשים חשובים שאבדו כל מה שהיה להם כי התמכרו לרוע וליצר, כי לא הסתפקו במה שהיה להם.

וכן ראיתי ברבינו יונה דבר שזעזע אותי מאוד, הוא טוען שהיצר רק נותן חשק לחטוא, ואנחנו נותנים לו את השכל איך לבצע את החטא, פתאום בן אדם נהיה גאון לדעת איך לגלוש ואיך למצוא תועבה מתחת האדמה, הוא פתאום הופך לאיינשטיין. פשוט מדהים!!! ואולי אחרי שהרגלת אותו, היצר מחכים וכבר מלומד בשיטות ומשתמש בהם לרעתך.

ונח מצא חן בעיני ה'

וכתב הרא"ש שזה היה להם סימן שכשנולד בן זה אז הקללה מתקופת אדם הראשון תיפסק, והיות והוא נולד צדיק וכל הסימנים הראו על כך, לכן כולם התייחסו אליו כמו אל שונה וצדיק, ולכן הוא מצא את בורא עולם ולא בורא עולם מצא אותו.

אבל אברהם ודוד הם כן חיפשו את בורא עולם, והתאמצו בעבודה עצמית מעל אחרים, אברהם התאמץ להתחזק יותר מעל 10 דורות, ודוד מעל ההיגיון שהיה חרפת המשפחה ובכל זאת התעלה.

וגם עם ישראל שאי מחמש או אי מחמישים החליט לצאת למדבר נגד רוב מוחץ של עם ישראל!! זו השקעה עצמית!! וזה בורא עולם מחפש ומצא בהם, ולא בנח.

כתוב במדרש בראשית רבה פרשה כ"ט אמר ר' סימון שלש מציאות מצא הקדוש ברוך הוא, **אברהם**, ככתוב (נחמיה ט') **"ומצאת את לבבו נאמן לפניך"**, **דוד**, ככתוב (תהלים פ"ט) **"מצאתי דוד עבדי"**, **ישראל**, ככתוב (הושע ט') **"כענבים במדבר מצאתי ישראל"**.

והקשו חבריו לרבי סימון, הרי יש רביעי שכתוב **"ונח מצא חן"**?? **ענה** להם, הוא מצא!! אבל הקדוש ברוך הוא לא מצא!! והדברים צריכים ביאור, מה הכוונה שנח מצא ולא הקב"ה מצא אותו??

ונראה שהרי נח נולד צדיק, כי נח נולד שונה מכולם, וכפי שכתבו בעלי התוספות כאן שלכולם האצבעות היו מחוברות ואילו נח נולד **בפיסוק אצבעות**, וכן נולד **מהול**,

ללמדנו, שאל תקנא באלו שנולדו צדיקים, אלא דווקא אתה שאת כל היהדות ויראת שמים **בנית לבד בעבודה עצמית!!** **אותך** הקדוש ברוך ימצא ויתגאה בך יותר מאלו שנולדו כביכול בכפית זהב!! אז **"אל יאוש, אתה מבוקש ונדרש"!!!**

*ויתעצב אל לבו - נתאבל על אבדן מעשה ידיו - רש"י

שכאן זה שונה כי לא רק בודדים מתו ונשארו הרבה אחרים, אלא רובם ככולם מתו ולכן זה כאב מאוד לה'.

ייתכן ויש כאן מקום לשאול שהרי כתוב באבוד רשעים רינה?? ואם כן מדוע התעצב ה' על אובן הרשעים?? **וייתכן**

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

לימוד זכות לדורות הבאים, שה' מבין את הקושי העצום וגודל הניסיון שהיצר הרע רע הוא מאוד מאוד וקשה מאוד ליצור אנושי לנצח, וכך יגדל השכר לצדיקים וגם יקל על החזרה בתשובה שיהיה מספיק אפילו לפתוח פתח כפתחו של מחט ובורא עולם יפתח לחזור בתשובה פתח כפתחו של אולם, וגם יהיה תיקון לפושעי ישראל באחרית הימים כפי שהארכתי בפרשת נצבים וילך.

עוד דרך לתרץ שגם יתרץ את השאלה שהביא רש"י, שאפיקורוס אחד שאל את רבי יהושע בן קרחה האם אתם מודים שה' רואה את הנולד? אמר לו כן, אמר לו: והרי כתוב "ויתעצב אל לבו", ומדוע בורא עולם הצטער הרי צפה זאת מראש?!

אלא יתכן בכל זאת שה' בכוונה הצטער כשבא למחות את דור הרשעים מהעולם, כי מכוח צערו זה יועיל לשמש

ללמדנו שבורא עולם יודע שהיצר הרע קשה הוא מאוד עד כדי כך שהתאבל על יצירת האדם, אבל בכל זאת הוא השאיר את העולם שיתקיים ולא מחק אותו לגמרי, למרות שהיה חסר עוד טיפה בכדי להשלים את אובן העולם!!! וכל כל כך למה? כי בורא עולם למרות הקושי הגדול לנצח, בכל זאת בורא עולם נתן לכל יהודי כוח לנצח את היצר הרע.

ואיך אדם ינצח את היצר הרע? א. שחלילה אל תזמין את עצמך לניסיונות, כי אז אתה הבאת את חבל התליה מעל צווארך, ובימינו הדברים אמורים בכל הנוגע לאינטרנט לא מוגן באמת!!! וכמובן שומר נפשו ירחק גם מאינטרנט מוגן, כי מוגן זה לא כשר!! נקודה!! והדברים ידועים ומובנים!! ב. עסוק בתורה ומלא עצמך בתוכן ובסיפוקים חיוביים וקדושים כך בורא עולם מבטיח שזה התרופה לנצח את היצר הרע.

ויתעצב אל לבו - נתאבל על אבדן מעשה ידיו - המשל של רש"י

מולידים ילדים וההורים שמחים ומאושרים בלידת הילד, כי אכן זה אחד מהרגעים השמחים והיפים והמתוקים שיש בחיים. וכך גם כלפי ה', ה' שמח לברוא עולם ואנשים, ושמח בהם כי ראה את התועלת שיביאו הצדיקים לעולם, וגם שמח שיש לאנשים אפשרות ויכולת להיות צדיקים.

אז כפי שהוסיף רש"י שאפילו הרשעים עצמם מביאים תועלת כי חלק מהצדיקים יצאו מזרעם של רשעים, כמאמר הגמרא גיטין נ"ב ב' מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, ובכל זאת בזמן הצער אז יש לבכות ולהצטער, כל דבר בזמנו.

זה מזכיר לי אדם שמחתן את בנו או בתו בשעה טובה, למרות שהוא מלא בחובות עקב הוצאות החתונה, בכל זאת בזמן החתונה עליו להתנתק מהמחשבות המעיקות על החובות ולשמוח בשמחת נישואי בנו או בתו, כי אלו רגעים יפים ומתוקים במיוחד וחבל להעכירם במחשבות רעות ונוגות. **ורק** אדם טיפש, לא יתנתק מהמחשבות המעיקות, ובחתונה של בנו או בתו ישב כמי שכפאו שד, וכולו עצוב ולחוץ, כך הוא גם נשאר עם החובות וגם לא נהנה לפחות בשמחה היפה שיכל להיות חלק ממנה.

אז הנה לנו, משל בן זמנינו שממחיש שלמרות הידיעה מראש יש זמן שמחה ויש זמן לעצב ולא מערבבים זה עם זה, כי בשופטני לא עסקינן – כי בטיפשים אנחנו לא מתעסקים.

נחמתי כי עשיתים – ונח מצא חן

אבל דווקא כאשר כולם חוטאים בזנות ואחד מתגבר אז הוא עוד לפני שנכתב עליו שהוא צדיק כבר הוא מוצא חן בעיני ה', כפי שאמר המשגיח רב יחזקאל לוונשטיין מפונוביץ זצ"ל, וזה בא ללמדנו שבן אדם אפילו שהוא עדיין לא הפך עצמו לצדיק שווה לו להתגבר כל פעם ופעם כי עצם ההתגברות על יצר הזנות גורם לנשיאת חן, ומתגבר על מידת הדין ועל שיקולים אחרים.

ללמדנו, שכל התגברות על היצר שווה היא, ודע לך שיתכן שבדיוק התגברות זו תעורר אותך לתשובה שלימה ולהתחלת דרך חדשה וארוכת טווח של קדושה, ולכן בכל מצב תנסה להתגבר ולא תמיד תנסה להתגבר ולהצלחה, ובעזרת ה' יפתח לך פתח כפתחו של אולם, ותחזור בתשובה שלימה כשאיפתך הפנימית הטהורה אמן.

רבה רעת האדם בארץ

ויתכן שאכן הולכים לפי הרוב, ואחד מטה את הכף כדברי הגמרא קידושין מ', ואכן מגיע לרשע שרוב מעשיו רשע למות מיד, רק ה' מעדיף בדרך כלל לתת להם שכרם בעולם הזה בכדי שלא יהיה להם שכר לעולם הבא כלל, או לתת אפשרות לחזור בתשובה כי ה' ארך אפים, ועדיין יליע.

רש"י הביא את דברי המדרש, שאפיקורוס אחד שאל את רבי יהושע בן קרחה האם אתם מודים שהקב"ה רואה את הנולד? אמר לו כן, אמר לו: והרי כתוב "ויתעצב אל לבו", ומדוע בורא עולם הצטער הרי צפה זאת מראש?!

ענה לו רבי יהושע: נולד לך בן זכר מימך? אמר לו כן, אמר לו ומה עשית? אמר לו שמחתי ושימחתי את הכל. אייל ולא היית יודע שסופו למות? אמר לו בשעת שמחה שמחים, ובשעת אבילות מתאבלים. אמר לו כך מעשה הקב"ה, אע"פ שגלוי לפניו שסופם לחטוא ולאבדון בכל זאת לא נמנע מלבראם ועד כאן זה מלשון המדרש רבה נ"ב, ומוסיף רש"י שהיה כדאי להקב"ה לברוא את העולם למרות הרשעים בשביל הצדיקים העתידים לעמוד מהם.

וקצת קשה על המשל שאינו דומה לנמשל, שהרי כאשר אבא יודע שבנו משעת לידה שבנו יהיה פגום וחולני כל ימי חייו וימות צעיר ייתכן שאבא כזה גם בזמן הלידה יהיה עצוב ולא שמח? ואכן ראיתי במפרשים שמקשים כזאת על משל זה?!

אבל בכל זאת המשל והנמשל מובנים, כי בעצם כל אדם שנולד מת בסוף, ורוב החיים יש לאדם לחץ וסבל, ורק רגעי אושר מועטים יש לאדם בחייו, כך שבאמת לאדם גליל בפשטות לא שווה להיוולד, ובכל זאת הורים

כתוב במדרש בראשית רבה כט' א' שאפילו נח לא היה שווה וכדאי להשאירו בחיים, אלא רק בגלל שמצא חן בעיני ה', כי מול רעת בני אדם לא שווה לה' צדיק אחד אפילו שנוטל שכר כולם, כי מטרת ה' להטיב עם הבריות ואילו לרשעים גויים אין להם כל תקוה ואחרית טובה, מה שאין כן אצל רשעי ופושעי ישראל שזוכים להיות אפר ברגלי הצדיקים, וכפי שהארכתי בפרשת וילך.

ללמדנו, שכל התגברות על היצר שווה היא, ודע לך שיתכן שבדיוק התגברות זו תעורר אותך לתשובה שלימה ולהתחלת דרך חדשה וארוכת טווח של קדושה, ולכן בכל מצב תנסה להתגבר ולא תמיד תנסה להתגבר ולהצלחה, ובעזרת ה' יפתח לך פתח כפתחו של אולם, ותחזור בתשובה שלימה כשאיפתך הפנימית הטהורה אמן.

מכאן מוכיח הרמב"ם תשובה ג' ב' שאדם שעוונותיו מרובים מזכויותיו מת מיד ברשעותו. **ולכאורה** זה סותר את דברי הרמב"ן וכפי שמוכח מהגמ' כדבריו שכתב שרשעים לא גמורים מקבלים חיים בעולם הזה בכדי שלא יקבלו שכר על המצוות בעולם הבא?!

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

**נעשה אדם

יכול, אלא רציתי שתסכימו כך שלא תפגעו בהמשך שתראו בני אדם שמתחזקים ועולים עליכם, שאנשים שמתחזקים שווים יותר ממלאכים.

אז יהודי יקר ואהוב, שכח ומהר מעברך ומכל הנפילות, התחזק ועלה מעלה מעלה, בורא עולם שמח בכל פסיעה שאתה עולה, ופותח את ידיו לחבקך באהבה, ברוך הבא בני היקר, אוי בני כמה התגעגעתי אליך, בני.

דעו לכם שבורא עולם לא צריך מלאכים בעולם הזה, כי יש לו מספיק למעלה בשמים, אבל כאן בעולם הזה בורא עולם מעוניין בבני אדם כמוכם, שיש יצרים ונפילות, אבל בורא עולם מתלהב מאתנו כן מכל אחד שמתחזק ועולה, בורא עולם אומר למלאכים, נכון אמרתי לכם ככתוב בפרשת בראשית **"נעשה אדם"**, לא התכוונתי לבקש עזרה ממכם, כי אלוקים לא צריך עזרת מלאכים הוא כל

זה ספר תולדות אדם

לחזור לחוה ולהוליד את שת, הרי כבר ידע שיהיה לו בן שת:?? **ואכן** רק לאחר תשובתו, זכה אדם הראשון לראות עד סוף כל הדורות, כי קדושת בעל תשובה עצומה וגדולה היא, וגם ביכולתו עוד יותר להעריך מאוד צדיקים מכל הסוגים, ולא רק צדיקים שכל חייהם היו צדיקים.

ויהי כל ימי אדם אחרי הולידו את שת 130 שנה, ויהי כל ימיו 930 וימות

הקב"ה את דוד שאמור למות בלידתו כנפל, ואדם הראשון תרם לדוד המלך 70 שנה מחייו. **והדברים** צריכים הבנה וכי מדוע הקב"ה גלגל את הדברים בצורה כזו שרק על ידי תרומה מאדם הראשון יזכה דוד המלך לחיות 70 שנה??

ויתכן שבכוונה בורא עולם רצה שדווקא אדם הראשון יתרום 70 שנה מחייו שנקצבו בגלל חטאו, ושלא יחיה לנצח, כי חייו של אדם הראשון הפכו לחיים של תשובה, ומתאים ביותר שדוד המלך שהקים עולם של תשובה הוא יקבל את חייו של הבעל תשובה הראשון – אדם הראשון שהשקיע 130 שנה לתשובה מושלמת.

ולכן היה שווה לאדם הראשון הסדר זה, ולא שתבטל ממנו הגזירה ושלא ימות לעולם, כי ככה לא היה ביכולתו לתרום לדוד המלך.

פסוק זה אומר **החזקוני** נכתב רק **לאחר שנולד שת**, ובעצם היה זה רק אחרי שסיים אדם הראשון 130 שנים של תשובה כפי שכתב **רש"י** שפירש מאשתו כל 130 שנה, ומסברה אם אדם ידע עוד קודם שהוליד את שת את כל סדר הדורות למה המתין למוסר ולתוכחת של נשי למך

בגמרא עירובין יח' כתוב שאדם הראשון חזר בתשובה משך 130 שנה בהם פרש מאשתו, ונפלאתי מדוע לא הועילה תשובתו הארוכה כל כך שיהפך העבירה למצווה, וממילא יתבטל ממנו הגזירה למות שנגזרה עליו מחמת חטאו?? **ובפרט** שהוא חזר בתשובה מיד ונמחל לו, וכדברי המדרש **(ויקרא רבה כ"ט)**: ביום ראש השנה בשמיני הכניסו לגן, בשעה התשיעית נצטוה, בעשירית עבר, באחד עשר נידון. בשנים עשר יצא בדימוס – ברחמים כי עשה תשובה. אמר הקב"ה לאדם: זה סימון לבניך, כשם שעמדת לפני בדין היום ויצאת בדימוס כך עתידין בניך לעמוד לפני בדין ביום זה ויוצאים לפני בדימוס, אימתני? בחדש השביעי באחד לחדש, **או שחזר בתשובה רק אחרי שקין חזר בתשובה** וכדברי המדרש **בראשית כא' כח'** פגע בו (בקין) אדם הראשון, אמר לו מה נעשה בדיןך, אמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי, התחיל אדם הראשון מטפח על פניו, אמר כך היא כחה של תשובה ואני לא הייתי יודע, מיד עמד אדם הראשון ואמר מזמור ליום השבת.

והנה מצאנו במדרש **תהילים צ"ג** שכשחטא אדם הראשון נגזר עליו למות באותו יום, ויום אצל הקב"ה זה אלף שנה, לכן היה אמור אדם הראשון לחיות 1000 שנים, וכשהקב"ה הראה לו ספר תולדות האדם הראה לו

הנחש היה ערום

ונעצם לא מגיע לה מוות, **א.** כי יתכן והיא ידעה שבעלה אסר לה רק כהרחקה מהעבירה וזה לא האיסור בעצמו, או שהיה להבין מכך שלא מתה למרות שנגעה בעץ, שאולי בעלה רק הוסיף את ההרחקה מדעתו למרות שלא הדגיש זאת לה זאת. **ב.** היא **נגעה באונס** ולא ברצון, וממילא היא לא עשתה עבירה ולא מגיע לה עונש מוות.

וראיתי **באלשיך** שטוען שסברה שהעץ מטבעו הורג כרעל ולא מוות מחמת ציווי ה', ואולי כי היא דימתה זאת לעץ החיים שכביכול שם טבעו של העץ מחייה לנצח, אבל עדיין קשה, שעדיין היה עליה להבין שיש צד שני הגיוני שאין נחש ממית אלא החטא ממית, ואין העץ מחיה אלא ברצון ה' בלבד).

ובכל זאת מכוח השקר שהתחיל בו והיא נגררה לשקר והגזימה בשקר והוסיפה את איסור הנגיעה בשם ה' ולא בשם בעלה, ובוזה כשלה כדברי הגמרא **בסנהדרין כ"ט**, ולמרות שהנפילה שלה הייתה מזערית, בכל זאת היצר יודע שבנפילה קטנה של בן אדם קל יותר לגרור אותו לנפילה עצומה ומחרידה ולשמוט תחתיו את כל עולמו כי כביכול אתה ממילא כבר חוטא ואבוד.

הנחש הוא יצר הרע, ונשים לב איך הוא פיתה לעבירה ומזה נלמד דרכי היצר ותחבולותיו, הנחש ידע שמותר לאדם ולאשתו לאכול מכל עצי הגן, ובכל זאת הוא בא בלשון קיצונית לאשה וטוען לה: האם נכון שהי אסר לכם לאכול מכל עצי הגן?? וכוונתו הייתה לגרות את האישה בקיצוניות מוגזמת בכדי שהאישה כביכול תתקן אותו ותגיד לו מה פתאום לא להגזים לא ממש הכל אסור, אלא רק עץ אחד בלבד.

והיות והנחש נקט בקיצוניות גם היא הגזימה ואמרה שרק בעץ ההוא אסר בורא עולם להתקרב ולגעת בו, ולמרות שיש דעות במפרשים שאדם הראשון הוא זה שהוסיף לה גדר איסור כפי שרבנן גדרו להרחיק את האדם מעבירה, בכל זאת מחמת קיצוניות הנחש היא כביכול תיקנה אותו והעמידה אותו בקיצוניות המצומצמת שאסור אפילו לגעת בעץ כי כך ציווה ה', (ואומנם יש מפרשים שאדם לא סיפר לאשתו שהוסיף גדר הרחקה מדעתו).

ובהמשך כתוב ברש"י שהנחש דחפה והיא נגעה בעץ, והיא לא מתה, ומזה טען הנחש הנה לך נגעת ולא מתת.

ונלמד מזה עד כמה על האדם לא להישבר מנפילה רוחנית, כי בדיוק זה היצר רוצה שנתיאש וניפול עוד יותר, כי הוא רוצה לשמוט את הקרקע מתחתנו שנתרסק לגמרי ולחלוטין בלי אפשרות להתרומם לנצח חלילה.

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

וכך טענתי לבחור יקר שביקרים אבן פנינה בכתרו של בורא עולם, בחור צעיר מתחזק ששמר על קדושה וטהרה נפלאה משך 38 ולאסונו נפל ונכשל ביום 38 ואותו צדיק הרגיש שחרב עליו עולמו כי לא הצליח לסיים 40 יום בקדושה מושלמת.

וטענתי לו, שהיות והיצר הרע טוען לו שהכל קרס והכל אבוד, ממילא עלינו לפעול הפוך מעצת היצר, ולטעון לעצמנו מה פתאום הרי 38 יום הייתי קדוש וטהור, ולכן תמחוק את יום הנפילה ותשלים עוד שלושה ימים החסרים וככה תשלים 40 יום בקדושה, נכון שזה לא 40 יום בקדושה סוג א' א', אבל זה 40 ימים קדושים מאוד סוג ב', אבל עדיין חשובים הם לפני בורא עולם ומשתעשע בהם, ובעזרת ה' בכוח שמחה של מצוה של השלמת 40 יום תצליח להשלים עוד 40 יום רצופים בקדושה סוג א' א' בלי שום נפילה בעזרת ה' אמן ואמן.

וחשוב לי לציין, שדברי החיזוק הנ"ל עם ציון המקרה הצגתי בפני גדולי ישראל ובראשם שר התורה מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א והסכימו לדברי החיזוק הללו ב"ה, כי לא ניתן ליצר לייאש יהודים צדיקים בשום פנים ואופן.

הנחש היה ערום

זזה מזכיר לי מה ששמעתי בעבר ממגיד מישרים שכביכול היה אדם שהתפלל וביקש מבורא עולם, אנא ריבונו של עולם, אני לא מבקש ממך מתנה של מיליון דולר, אני רק מבקש ממך בורא עולם **הלוואה ליום אחד** של מיליון דולר, והאדם חשב לעצמו הרי **יום אצל ה' זה אלף שנה**, אז יהיה לי אלף שנה זמן להחזיר את החוב, ובזמן ארוך כזה אספיק למות מעל 10 פעמים, אז אקבל את ההלוואה בלי לחץ לשלמו, כך חשב האדם לעצמו!!

ואז קיבל מענה מהקב"ה, שאמר לו, אני מסכים לתת לך את ההלוואה כפי שביקשת, אבל **תבוא מחר** לקחת את ההלוואה!! וכמובן מחר אצל הקב"ה זה בעוד אלף שנה!! וכך מה שחישב אותו אדם וכביכול להרוויח, הקב"ה ענה לו כאיוולתו.

החשבון של הנחש היה שהוא יפתה את חוה לאכול מפרי עץ הדעת, והיא כדרך של נשים תכבד קודם את בעלה, ואז אדם ימות והיא כשתראה את בעלה מת היא לא תעזי לעשות שטות ולאכול ולמות גם היא כבעלה, ואז הוא – הנחש יתחתן עם חווה.

ובמציאות הנחש טעה לכאורה ובגדול, א. האשה אכלה לפני בעלה. ב. שניהם אכלו מעץ הדעת. ג. הם לא מתו מיד כפי שציפה הנחש, אלא מאות שנים אחרי זה, כי הקב"ה אמר " **כי ביום אכלך ממנו מות תמות**" ואצל הקב"ה יום זה אלף שנה, וכדברי **המדרש רבה במדבר יד' פייסקה יא'**. ד. וכמובן לא רק שלא התחתן עם חוה אלא הוא נענש ואיבד את ידיו ורגליו כפשוטו, ומעמדו התהפך לשנאה תהומית בינו לבין בני האדם.

ללמדנו, שהיצר מתחילת עבודתו בעולם הטעה והטעה גם את עצמו, כי מהותו שקר ואין לו רגליים, והוא מחשבן לנו חשבונות של שקר וכזב, וכל חשבונותיו מביאים להרס וחורבן, ולכן אסור לנו להאמין לו ובשום פנים ואופן אסור לנו לקבל את עצתו, אלא להתרחק מעצתו בקיצוניות, ולא לתת ליצר פירור של הסכמה חלילה, כי אצלו הכל יכול להשתבש לגמרי, ובעזרת ה' על ידי לימוד תורה בהתמדה ובקביעות זמן, ועל ידי תפילות מעומק הלב, ועל ידי פעולות של סגירת כל שער ופתח ליצר הרע ואדרבא נוסף פתחי צדק וקדושה נזכה לנצח את יצרנו הרע אמן ואמן.

חצי מבול בדור אנוש

דור ההפלה שהופצו כל יושבי תבל ונולדו מכך שפות העולם??

ומרן מו"ר הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א רא"י סלבודקא, ענה לי בסוכתו, שיתכן שהיות ומתו רק קצת אנשים כי היה זה תחילת העולם לכן זה לא משמעותי כל כך, או שמה **שהעולם הוצף בדור אנוש** זה כביכול **כלול במעשה הבריאה** כי זה כהשלמה לרצון הבורא ושונה מהמבול שהיה לשנה בלבד.

ולכאורה גם הפצת האנשים בעולם 70 לשון בדור ההפלה כלולים ברצון הבורא בבריאה "פרו ורבו ומלאו את הארץ", אבל יש לחלק כי מעשה דור ההפלה היה מעל אלף שנים **מהבריאה** ולכן יתכן שזה כבר רחוק מהשלמת בריאת העולם, וצ"ע.

דש"י על הפסוק "הנפילים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן" הביא **מדרש רבה וז"ל**: אע"פ שראו באבדן של דור אנוש שעלה אוקיינוס והציף שליש העולם, לא נכנע דור המבול ללמוד מהם: **ולכאורה** יתכן שהכוונה, שבתחילה היה 2 שליש יבשה ורק שליש מים, ובדור אנוש הקב"ה הטביע עוד שליש עולם שזה חצי מהיבשה שהייתה, וכך נשאר עד ימינו 2 שליש מים ורק שליש עולם יבשה.

והתקשתי למה אירוע כה חשוב של הטבעת חצי יבשה, מקרה מחריד ומזעזע וכפי שכתב רש"י פשט בפסוק שהיה על דור המבול הרשעים ללמוד מוסר ממקרה זה, ובכל זאת לא נכתב בתורה מעשה זה במפורש כדרך ספר בראשית שמורחב מקרי העולם כמעשה המבול, וכמעשה

**מהגאון הצדיק המשותק הרב רפאל ישראל פלדמן שליט"א שיתרפא בקרוב אמן

וחשבת להוסיף קצת על דבריו של הגאון רבי ישראל רפאל שאולי בגלל חלק הנשמה שהוכנס באדם לכן זה הרבה יותר מיצירה אלא יש בזה הגדרה של "בריאה" יש מאין, כי לא היה מציאות בעולם של רוחני מעורב ובנוי יחד עם גשמי, ואולי זה כתוב בדברי הראשונים, אומנם ראיתי זאת מקופיה ולא בעומק.

כמו כן על החושך כתוב ישעיה מה' ז' "בורא חושך" ועל האור כתוב "יוצר אור", ולכאורה חושך זה העדר אור, ואם כן היה צריך להיות כתוב להיפך בורא אור ויוצר חושך??

הרמב"ן, בפירושו לתורה, אומר שבלשון הקודש – המילה "בריאה" היא זו שהונחה על הוצאת יש מאין. ואילו "יצירה" פרושה שהחומר כבר נמצא, ומהחומר הזה יצרו דבר כלשהו. ואילו שיפוץ ותיקון להשלמת הדבר מכונה בשם "עשייה".

ולפי זה אדם שנוצר מאדמה, זה יש מיש ולכן מתאים בזה **ברכת יוצר האדם**, מצד שני באדם כתוב "ויברא אלוקים", ואכן גם מברכים **אשר ברא וגו' חתן וכלה**, כי למרות שאדם יצא מאדמה, בכל זאת ההבדל בין אדמה לאדם הוא כה גדול ומשמעותי ולכן יש בזה גם עניין של בריאה בדומה ליש מאין ויל"ע.

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

היסודית, ואכן על האש השחורה מסביבה יש צבעי אדום צהוב ושאר צבעי האש.

בנעצם מצאנו במכת חושך "וימש חושך" שהיה בו ממשות וכלשון רש"י שהיה כפול ומכופל ועב עד שהיה בו ממש, ויתכן שזה עוד סוג חושך, על כל פנים חושך זה אינו רק העדר אור, וגם על חושך כזה שייך לשון "בריאה".

אבל ראיתי ברמב"ן שיש חושך שהוא אכן העדר אור, אבל יש חושך שהיא האש היסודית שהיא חשוכה, ואלו הייתה אדומה הייתה מאדימה לנו הלילה עת"ד, וחושך זה קדם לאור בבריאת העולם, ואם כן מתאים על החושך "בריאה", ויתכן שהאור הוא יצירה כי זה נוצר מתוך האש של החושך, ואולי בכל אש מה שאנחנו רואים במרכזה שחור זה אולי כוונת הרמב"ן החושך שהיא האש

ותפילתי וברכתי לבחור גאון וצדיק זה רבי רפאל ישראל בן אסתר פערל פלדמן, שיזכה לשידוך הגון בקרוב, ולבריאות ושלימות הגוף ושמחת הנפש, בזכות תפילת רבים ובזכות התמדתו כל משך 30 שנות חייו בקדושה ובמסירות נפש.

עץ הדעת – אתרוג, סיבת אכילת האדם

עובר על צווי הבורא שלא לאכול מעץ הדעת, וגם היה אוכל מעץ שנוצר בשלימות כרצון הבורא.

בנעצם הרבה פעמים, היצר מחטיא את האדם, לא בעבירה חדה ומוחלטת ברעותה, אלא הוא מחטיא בעבירה העטופה עם הרבה כוונת טובות וטהורות, והרבה לשם שמים כביכול, עד שהאדם מתבלבל ושומע בקול היצר המפתה.

אבל כמו כאן, הרבה פעמים אדם יכול להתבונן ולהחליט שבשום פנים ואופן הוא לא יעשה עבירה גם אם יש בה צדדים טובים ויפים, ופתאום הוא יגלה שהוא יכול להגיע לצדדים הטובים והיפים גם בלי לעשות עבירה, אלא מצווה מושלמת בלי צדדי עבירה חלילה.

ואולי העדיף אדם הראשון לאכול מהאתרוג ולא מעץ הפלפלים, למרות ששניהם אינם ראויים לאכילה כמו שהן, שאתרוג מר הוא ואילו פלפלים חריפים הם, וייתכן כי אחרי הכל **פלפל אנשים מעוניינים בטעמו החריף** רק שמעדנים אותו לרכך את חריפותו אבל אנשים אוהבים את החריפות, ואילו **באתרוג אנשים שונאים את המרירות** וגם **שאוכלים אותו לאחר בישול** עם הרבה **סוכר**, זה רק בגלל הסגולה לאכול אתרוג שברכו עליו **בסוכות**, ולולי זה רוב בני האדם לא היו אוכלים אותו **אפילו עם סוכר** בכמות מוגזמת, ואם כן איך נחשב פרי האתרוג לפרי מאכל?? וממילא איך נצא בו 4 המינים – פרי עץ הדר?? לכן אכל ממנו אדם הראשון כשהוא טבעי בלי סוכר, כמו שהוא בכדי להחשיב אותו לפרי מאכל, ואם האדם הראשון החליט עליו שהוא מאכל יש לזה **תוקף עוצמתי** כפי התוקף שהיה לאדם לקרוא שמות לכל החיות וכפי שאמרה התורה "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו".

הגמרא בסוכה לה' אומרת שבכל האילנות הארץ שינתה מצווי ה' שציווה שיהיה טעם העץ כטעם הפרי, חוץ מאתרוג ופלפל שבאילנות אלו לא שינתה ואכן טעם העץ כטעם הפרי.

ובטעם ההבדל כתב הבאר שבע שהחזקוני מסביר שהאדמה שינתה שלא יהיה טעם העץ כטעם הפרי כי כך האנשים בקלות יאכלו גם את העצים ולא יהיו יותר עצים שיגדלו פירות, אבל אתרוגים שהם מרים מטבעם וצריך לבשלם עם הרבה סוכר וכן פלפלים בגלל חריפותם שצריך לעדנו ולערבבו עם מוצרים אחרים ממילא אנשים לא יאכלו את העץ כי האכילה לא באה בקלות, ולכן בהם הארץ לא שינתה מצווי הבורא.

ולפי זה התחדש ב"ה, שיתכן לדעת ר' אבא דעכו המובא **במדרש רבה** שעץ הדעת זה אתרוג, א"כ אולי הסיבה אדם הראשון אכל מזה, כי רצה **לאכול מיצירה מושלמת שאין בה פגם** מחמת שינויי מצווי בורא עולם, ולכן הסכים לאוכלו כשהוא מר ואפילו בלי תיקון, ועוד אמר "אכלתי ואוכל" שהייתי מוסיף לאכול עוד ע"פ המדרש.

וייתכן שסבר שבאכילה יצירה מושלמת האדם מתעלה לדרגה גבוהה יותר ומתקרב בזה יותר לבורא עולם, ולכן גם כתוב "ומעץ הדעת לא תאכל" וחיה אמרה "ומפרי העץ" ובהמשך אמרה "טוב העץ למאכל", וכתוב "ותקח מפריו" ובעונש כתוב "המן העץ", מכל זה משמע שאכן היה זה עץ שעצו ופריו שווים בטעמים לאכילה.

אומנם, האדם יכול היה להשיג רצון טהור זה ומטרה נפלאה זו בלי להתנגש בצווי הבורא שלא לאכול מעץ הדעת, אם אכן היה אוכל מעץ הפלפלים, שאז לא היה

בדרך הפוכה – לדעה שאתרוג זה עץ הדעת

התימנים, אלא נוטעים אותו בעיקר למצווה, ואם כן מדוע יש בהם דיני ערלה??

וענה לי מרן שר התורה שאנשים מבשלים ואוכלים את האתרוגים לאחר חג סוכות, ולכן יש לזה דין עץ מאכל.

ועדיין היה קשה לי שהרי אנשים מבשלים זאת עם כמות סוכר בכדי שיהיה ראוי לאכילה ולולי הסגולה שבדבר הם לא היו אוכלים אותו, וגם לא כולם מבשלים ואוכלים את האתרוגים, וייתכן שהרוב לא נאכל אלא מועט שבמועט?? ולמה בגלל זה בגלל מיעוט האנשים האוכלים אותו הוא יחשב לעץ פרי??

אבל עכשיו נראה שתורף לי שאלתי כראוי על פי דברי מרן שליט"א, שהרי על פי המדרש האתרוג זה היה עץ הדעת - הפרי הנחמד למראה שאכלו חוה ואדם הראשון באיסור, ואז הוא היה כליל השלימות במראה ובטעמו

כתוב במדרש ב"ר טז' ז' שהפרי שאכל אדם הראשון היה אתרוג, והנה הפנים מאירות מביא בשם הזוהר בשער הכוונות סוכות ה' שמטרת 4 המינים לתקן חטא עץ הדעת.

ונראה להוסיף חידוש בעניין, על פי מעשה שהיה לי לפני 20 שנה שהגעתי לשר התורה מרן רבי חיים קניבסקי שליט"א ושאלתי אותו מדוע שייך איסור ערלה באתרוג ככתוב במשנה סוכה פ"ג מ"ה, הרי במשנה בערלה פ"א א' כתוב שהנוטע לסיג ולקורות, פטור מן הערלה, ומפרש הרמב"ם שאמר הש"י, "ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו" (ויקרא יט'), ולפיכך "כשנתכוון בנטיעתו לאכילה אז יתחייב בערלה", אבל אם נתכוון בשעת נטיעת האילן שיהיה סייג או ליקח ממנו קורות או עצים אינה חייבת בערלה.

ושאלתי הייתה, הרי אתרוג לא נוטעים אותו לאכילה כי מר הוא בפרט האתרוגים הקטנים – לא האתרוגים

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

הדעת, וברגע שיתוקן חטא עץ הדעת ממילא יתוקן טעמו של האתרוג שיהיה נחמד וטוב לאכילה כפי שהיה בימי בראשית.

ולכן יש עניין גדול לבשלו ולאכול כי ככה אנחנו מחזקים את עניין זה שמאמינים אנו שאתרוג הוא באמת עץ מאכל ופרי מאכל המושלם מכל הפירות, וחפצים אנו לאכול אתרוג כי הוא הפרי המושלם מכולם, ומלאים אנו בתפילה ותקווה שנוכה כבר לתיקונו המושלם בקרוב ממש אמן ואמן.

אעשה לו עזר כנגדו, ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו

ואולי ה' רצה שהאדם ירד לעומקו את המעלות החיוביות בלבד (כי אז לא היה רוע וטרף בעולם) של כל החיות והבהמות למרות השוני העצום בין האדם לבעלי החיים, וכדברי הרמב"ן, שמתוך רצון האדם להתחתן עם בעל החיים הוא יחפש כבעל הרוצה באשתו את המכנה המשותף או התועלת שיש לאדם מבעל החיים, ומתוך ההבנה החיובית המעמיקה, ומתוך הערכת התועלת שיש לו מבעל החיים, הוא יקרא לבעל החיים בשם המתאים לו.

וכמו כן היות והיה רצון אמיתי של האדם להתחתן עם בעלי החיים לכן הם ישרתו את האדם מתוך הערכה.

וכמו כן, הקב"ה רצה ללמד אותנו שכל שידוך הקב"ה מתבונן ורואה, וגם שידוך לא אמיתי וממש לא הגיוני זה מביא תועלת ומקדם אותנו לשידוך האמיתי. כי כל שידוך שלא יצא לפועל יש בו תועלת, כי זה מקרב אותנו לשידוך האמיתי שלנו. **וכמו** כן כל הצעה שלא יצאה בסוף לפועל, מחזק אצל האדם הבנה בעומק נפש האישה, והחיובי שבה מאחר וכבר התעמק למצוא חיובי בכל הקודמים לשידוך האמיתי שלו.

מאורות הגדולים – האם הירח הפסיד?

וגם מה טענת הירח ש2 מלכים משמשים בכתר אחד, הרי השמש ביום ואילו הירח משמש בלילה, ואם כן לכל אחד יש לו ממלכה משלו?!

אלא התשובה היא על פי דברי רש"י שכתב בפסוק יד' על הכתוב "להבדיל בין היום ובין הלילה" - משנגנו האור הראשון – אור הגנוז, אבל בז' (נ"א בגי') ימי בראשית שמשו האור והחושך הראשונים יחד בין ביום ובין בלילה:

דהיינו שבימי בראשית קודם שנגנו אור הגנוז היה אור עוצמתי ביותר בעולם, וממילא לא היה בלילה חושך מחמת האור הגנוז שהאיר תמיד, לכן יתכן שבאותם ימים השמש והירח היו גדולים באותו גודל, והאירו באותו עוצמה, אלא הקב"ה תכנן עבור העתיד שלאחר שהאור הגנוז יגנו הירח יוקטן לעומת השמש שכך יהיה בעתיד יום ולילה, אור וחושך בנפרד, וכך בעתיד יהיו חודשים ומועדים ושנים, כפי שזה מתנהל היום.

אלא שהקב"ה לא בחר מי מבין השנים יהיה הגדול ומי יוקטן, ורק בגלל טענת הירח בחר הקב"ה להקטין אותו מבין השנים.

אומנם למרות קטנות הירח, יש בו מלכות יוקרתית שאין לשמש, כי הירח מתחבר לעם ישראל, כי עם ישראל במצווה הראשונה נצטוו על קידוש לבנה, ולמנות חודשים ושנים על פי הירח, בשונה מכל הגויים שמונים רק על פי השמש, והיות הוא התייחד עם עם ישראל ובמצוות עם ישראל, לכן בזה גדלותו ועוצמתו וכתרו העצום.

שהיה נפלא ביותר כמשמעות הפסוק "כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים".

רק מאחר שחטאו בו האדם ואשתו לכן כמו שהתקללה חוה שילדה בצער ובעצב מגדלת בנים, והאדם התקלל שארורה האדמה בגללו, כך גם אז התקלל או התקלקל האתרוג שלא יהיה לו טעם לאכילה.

והיות ומהות האתרוג הוא עץ מאכל כעדות התורה, לכן נשאר בו חשיבות של עץ מאכל, ואנחנו בסוכות בנטילת 4 המינים באים לתקן את חטא אדם וחוה שאכלו מעץ

לכאורה משמע מהפסוקים שיש קשר בין קריאת שמות בעלי החיים לזיווגו של אדם, והשאלה מהו הקשר?

וכמו כן מדוע הקב"ה נתן לאדם לקרוא שמות לכל בעלי החיים, וזאת עוד לפני שהיה רוע בעולם וטרם היו בעלי חיים טורפים בעולם, וכי מהטוב לבד שייך לגלות את טבעו ומהות בעל החיים?!

ומדוע כתוב שהקב"ה התבונן לראות איזה שמות יבחר האדם? וכי הקב"ה לא ידע את העתיד מה יהיה שם בעל חיים, ומשמע שכביכול היה כאן סוג של מבחן לאדם האם יכוון נכון את השם הראוי לכל בעל חיים.

וכמו כן הנה על הפסוק (נג) "ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", כתב רש"י: זאת הפעם - מלמד שבא אדם על כל בהמה וחיה ולא נתקררה דעתו עד שבא על חוה: וקשה מדוע הקב"ה נתן לו קודם להזדקק לכל בעלי החיים הבהמות והחיות שלא תנוח נפשו עד שבא על חוה? וכי לא פשוט שיתאוה האדם רק לחוה שהיא דומה לו בשוני מוחלט מכל בעלי החיים?!

בעצם יש להתבונן, שהנה ממשמעות הפסוקים נראה, שהקב"ה כבר מתחילת בריאת המאורות רצה שהשמש תהיה ביום והירח בלילה, כפי שכתב רש"י בפסוק יד', ובפשטות ביום יהיה אור בגלל אורה החזק של השמש ובלילה יהיה חושך מחמת אורה הקלוש של הירח.

ואם כן מדוע כתוב ברש"י בפסוק טו' שתחילה היו השמש והירח מאורות גדולים ושווים, ורק בגלל שהירח טען להקב"ה שאי אפשר ששני מלכים ישתמשו בכתר אחד, לכן הקטין הקב"ה את הירח, וכביכול השמש הוא המלך עם הכתר כי הוא המאור הגדול ואילו הירח נהפך לקטן כפי שהגדירו הפסוק בסופו.

ולכאורה, הרי מתחילת בריאת המאורות כבר היה אמור הירח להיות אורו קלוש שישמש בלילה? וזאת עוד קודם טענת הירח ל2 מלכים בכתר אחד?!

כמו כן, בפסוק יד' כתוב שתפקידי המאורות הם למועדים – ומפרש רש"י שעם ישראל קובעים את המועדים על פי מולד הירח, דהיינו בקטנותו שהוא מזערי מול השמש העצומה, והיא קטנה ומקפת את כדור הארץ כל חודש? ואילו השמש תפקידה לשמש לשנה של 365 יום וכדברי רש"י, שאז מסתיים סיבוב כדור הארץ סביב השמש, ואם כן שוב מוכח שמתחילת הבריאה נקבע שמאור אחד יהיה ענק ומאיר – שמש, וכמו כן יהיה ירח שיסובב את כדור הארץ ואורו חלוש שישמש בלילה ולחודשים ולמועדי ישראל, ואם כן מה גרם טענת הירח על 2 מלכים בכתר אחד?!

וְטָהַר לְבָנוּ - לְהַתְחִיל מִבְּרֵאשִׁית

49 שביעיות, שהם פי 343 מאור השמש של ימינו, ש 343 שווה לאור הגנוז של שבעת הימים, **כדברי התרגום שם**. והכוונה גם **כפשוטו** (ועיין שם במפרשים) כי מצאנו בגמרא ע"ז ד' שלעתיד לבוא ה' יחזק את השמש שתהיה שמש צדקה לצדיקים ותשרוף את הרשעים, כי כדברי רש"י השמש תתחזק לאור שבעת הימים העוצמתית פי 343 מאור השמש, ובוודאות בעוצמת חומה היא תשרוף כל רשע.

והיות והשמש כביכול תתבטל והיא תשמש כאור הגנוז, והרי אור הגנוז היה קודם לבריאת 2 המאורות, אם כן בעצם נשאר רק מאור אחד והוא הירח, שימשיך לשמש את עם ישראל לחודשים ומועדים.

ומתאים שהירח, שקפץ וטען, ישמש את עם ישראל, כי הוא כמו עם ישראל שהם עזים שבאומות שקפצו ואמרו נעשה ונשמע, ועם ישראל נבחר מכל האומות שהם קיבלו את התורה שבשבילם נברא העולם, ככתוב **בראשית בשביל עם ישראל שנקראו ראשית**, כי יתכן שהקב"ה כביכול בחר בעם אחד שיהיה הראשית, ועם ישראל הוא זה שקפץ ובחר להיות עם ה' מכל האומות, ולכן **התברר שהם – עם ישראל, הראשית שבעבורם נברא העולם**.

ללמדנו, שהקב"ה רוצה שנקפוץ ולא נמתין בשקט, אלא לפרוץ קדימה, ואכן בכוח העזות הקדושה אפשר להתעלות הרבה מעל כולם, ולא להגיד אני יהיה כמו כולם, אלא אדם צריך שאיפה לכתר, לשלימות, בפרט אם הקב"ה נתן לך כישרונות הנך חייב לפעול בהם, כי אתה לא כמו כולם, אתה שונה ותהיה שונה כי תהיה עוצמתי יותר מאחרים, וכאן אל תהיה עניו, אלא תאמר בשבילי נברא העולם, אני המאור הגדול, ותשקיע בהתמדה ותצליח לגדול כשאיפת לבך, ואל תתקור מהליצנים שמקררים אותך, אלא תאמין בכוחך ותשקיע ותצליח, וזכור לא הכישרונות הם העיקר אלא האמונה בכוחך, והתמדה עצומה שנים על גבי שנים, ופתאום תמצא עצמך שאתה גדלת הרבה מאחרים.

ובאמת אם תתמיד מאוד ותגדל באמת בתורה, לא יהיה לך זמן לפאר עצמך, כי כמה שתגדל יותר בתורה באמת חייב אתה לגדול במידות טובות ובענווה, בהכרה שלכך נוצרת, ואז תזכה לברוח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו, ואתה תמשיך לברוח באמת מהכבוד, ותפחד ממנו, כמאמר מרן ראש הישיבה זצ"ל שרבים מגדולי הרבנים בגיל מבוגר כבר לא מחדשים חידושי תורה, אלא רק חוזרים על מה שחידשו בעבר, כי מחמת שהם התפרסמו, הכבוד גרם שיפסידו את כוח החידוש, ופחד מהפסד כוח החידוש יגרום לך לברוח עוד יותר מהכבוד.

יום השישי

מלכות שמים ולומדים את התורה ומקיימים מצוותיה וזאת בנוסף לתפילות ולהודאות שבברכות ושבתפילות.

וזק על הכרת הטוב המושלמת הזו היה שווה להקב"ה את בריאת עולמו, ובפרט שכתוב שהקב"ה הסתכל בתורה וברא עולם, שזה הדם והרוח חיים של העולם.

ולפי זה, הציווי שהקב"ה ציווה את האדם, תן דעתך שלא תחריב עולמי, לא רק לא להחריב בפצצות אטום את העולם, אלא אם לא ננהג בהכרת הטוב כלפי ה' וכרצון ה' שנלמד תורה ונקיים מצוותיו ונודה לו ונשבחו, וגם אם לא ננהג כלפי בני אדם המיטיבים עמנו בהכרת הטוב, בכך אנחנו מחריבים רח"ל את עולמו של הקב"ה.

ולכן משה רבינו טרח להפסיק את שירת השמים והארץ באומרו תורה לכלל עם ישראל בפרשת האזינו, כי גם בזה מומחש לשמים והארץ, ובעצם לכלל עם ישראל, שכל העולם כולו בשביל לימוד התורה, שגם שירת המלאכים מתגמדת מול לימוד התורה של עם ישראל.

ואכן השמים והארץ שתקו, ולא תענו למשה הרי נצטוונו מה' לקלס לפניו תמיד, לעומת השטן בעת המגיפה בפרשת קורח שטען לאהרן שבא לעוצרו מלהרוג, טען נגדו השטן שליח ה' אני וגם אם משה אמר לי להפסיק אני חייב לשמוע להקב"ה, וכאן השמים והארץ שתקו, כי הקב"ה הודיע מתחילת ברייתם שכל תנאי קיומם זה לא מה שהם משבחים ומקלסים, אלא העיקר

ומכל מקום גם לעתיד לבוא שיחזור האור הגנוז, בכל זאת הירח שיגדל לא יגיע לגודלו של השמש, ככתוב "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתיים כאור שבעת הימים" ישעיהו ל', כי גם לעתיד לבוא עם ישראל יחזרו לקדש על עדי ראייה של הירח, וכפי שלמדתי **במנחת חינוך שא' אות ו'**, וז"ל: כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונשוב לקדש על פי הראייה, אז הרחוקים (כי עתידה ארץ ישראל להתפשט בכל הארצות) בוודאי יעשו **חנוכה 9 ימים**, מחמת הספק איזה יום קדשו בית דין את החודש.

ואכן למרות שהקב"ה רצה לרצות את הירח על שהקטינה, בכך שהגדיל צבא הכוכבים, וגם בכל ראש חודש הקריבו שעיר לחטאת, כי אמר הקב"ה: **שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח**" (חולין ס' עזר מקומות בש"ס), בכל זאת לעתיד לבוא לא ראינו שחזר הדבר לתיקונו, כי עדיין הקב"ה לא משווה את המאורות, וזאת מלבד הסיבה כי צריך עדיין את הירח שישמש לקידוש החודש, אלא גם כי לעתיד לבוא כמשמעות הפסוק נשאר רק מאור אחד – הירח.

וכדברי רש"י שהשמש תהיה שבעתיים כאור שבעת הימים - שבעתיים 7 שבעיות, כאור של שבעת הימים הרי

ללמדנו, שהקב"ה רוצה שנקפוץ ולא נמתין בשקט, אלא לפרוץ קדימה, ואכן בכוח העזות הקדושה אפשר להתעלות הרבה מעל כולם, ולא להגיד אני יהיה כמו כולם, אלא אדם צריך שאיפה לכתר, לשלימות, בפרט אם הקב"ה נתן לך כישרונות הנך חייב לפעול בהם, כי אתה לא כמו כולם, אתה שונה ותהיה שונה כי תהיה עוצמתי יותר מאחרים, וכאן אל תהיה עניו, אלא תאמר בשבילי נברא העולם, אני המאור הגדול, ותשקיע בהתמדה ותצליח לגדול כשאיפת לבך, ואל תתקור מהליצנים שמקררים אותך, אלא תאמין בכוחך ותשקיע ותצליח, וזכור לא הכישרונות הם העיקר אלא האמונה בכוחך, והתמדה עצומה שנים על גבי שנים, ופתאום תמצא עצמך שאתה גדלת הרבה מאחרים.

ובאמת אם תתמיד מאוד ותגדל באמת בתורה, לא יהיה לך זמן לפאר עצמך, כי כמה שתגדל יותר בתורה באמת חייב אתה לגדול במידות טובות ובענווה, בהכרה שלכך נוצרת, ואז תזכה לברוח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו, ואתה תמשיך לברוח באמת מהכבוד, ותפחד ממנו, כמאמר מרן ראש הישיבה זצ"ל שרבים מגדולי הרבנים בגיל מבוגר כבר לא מחדשים חידושי תורה, אלא רק חוזרים על מה שחידשו בעבר, כי מחמת שהם התפרסמו, הכבוד גרם שיפסידו את כוח החידוש, ופחד מהפסד כוח החידוש יגרום לך לברוח עוד יותר מהכבוד.

כתב רש"י ה' למה?!! ותירך שה' עשה תנאי עם השמים והארץ, שהם נבראו רק על מנת יקבלו שעם ישראל את ה' החומשים - התורה, ובזכות זה יתקיימו השמים והארץ.

והקשה החברותא הגאון רבי אלדר נתנזון שליט"א – מדוע הקב"ה צריך לספר את התנאים שעשה לשמים והארץ, וכי בחירה יש להם כאדם, הרי הם משרתי ה', והבורא כרצונו ינהג בהם, להודיעם למה?!!

ונראה לתרץ, יתכן היות וכל הבריאה אומרת שירה והשמים מספרים כבוד קל, וכדברי המדרש רבה האזינו י' אות ב' שהקב"ה ברא שמים וארץ שיהיו מקלסים (משבחים) אותו, שנאמר (תהלים יט) השמים מספרים כבוד קל, וכיון שבא משה שיתק אותן שנאמר "האזינו השמים".

וא"כ מצד הכרת הטוב בפשטות היה עליהם להתקיים, למרות שאין להם בחירה ונוצרו באופן כזה, בכל זאת ה' התנה עמם במפורש שזה לא מספיק לקיומם ולקיום העולם, ובעצם ההודעה להם משמשת ידיעה לדורות עברו עם ישראל, כפי שכתב רש"י בהאזינו, שלקיום העולם חייבים את עם ישראל שיקבלו את התורה ואת המצוות.

והסיבה לכך פשוטה היא, שהכרת הטוב של בן אדם שיש בו בחירה זה הגדלות ובה יש עוצמה וחשיבות, כי לא דומה הכרת הטוב של מלאך בלי בחירה, להכרת הטוב של בשר ודם, ומלבד זאת עם ישראל בהכרת הטוב לה' אינם רק אומרים שירה ותודה, אלא מקבלים עליהם עול

וְטָהַר לְבָנוֹ - לְהַתְחִיל מִבְּרֵאשִׁית

ויקשיבו גם הם, ברצונו שעם ישראל יבין ויקלוט את עוצמת התורה) אכן קלטו והרגישו בשתיקת השמים והארץ, מה שאנחנו לא מסוגלים לשמוע ולהרגיש מפני קטנות מוחנו ודרגתנו.

אגב באמירת האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי, בכך משה רבינו תיקן מה שלא דיבר אל הסלע, כי כאן לעיני כל ישראל משה רבינו הוכיח שיש פה ואוזן לשמים וכדברי המדרש הקודמים.

בראשית

כביכול רוב לתורה שבעל פה, כי בראשית זה תורה שבכתב וברכות ומאימתי זה תורה שבעל פה, וזה יוצא בדיוק כמאמר הגמרא קידושין ל' לעולם ישלש אדם **שליש במקרא ושליש במשנה ושליש בתלמוד**.

ולפי זה מתורץ קושיית הזרע שמשון מדוע לא התחילה התורה באות א' שמסמל אמת ככתוב ראש דבריך אמת? ולפי הנ"ל מתורץ, שהתורה מתחילה בתורה כי ה' הסתכל בתורה וברא את העולם, והתורה קדמה לבריאת העולם.

זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי – לזאת יקרא אשה

הקב"ה לכל זאת כיוונתי ולא הועיל. יצאנית דינה, גנבנית רחל, דברנית מרים, נטוית גרון בנות ציון, סרקנית ומשקרות עינים גותנית כי גבהו בנות ציון. –

ולמה הבאתי זאת? בכדי שכל בעל ידע להיזהר בכבוד אשתו, ולא יחשוב שמה שמובן לו אשתו חייבת להבין כמוהו ולהסכים להיגיון שלו, כי לנשים טבע והיגיון ורגש שונה מהבעלים, ולכן זהירות מופלגת ברגשות האשה והתחשבות בדעתה גם כאשר דעתך שונה לחלוטין עד שאתה חושב שאין היגיון אחר מלבד שלך,

כמו כן לנצח אשה זה לא פשוט בכלל ולא שווה, שהרי אפי' אמר הקב"ה **לכל זאת כיוונתי ולא הועיל**, לכן לא שווה מלחמה עם האשה, רק השקע תמיד בשלום בית, ולשמח את אשתך, וכך תראה חיים עם האשה אשר בחרת.

אות קין - סגולה לטובה היא עצמה מתהפכת לרעה – הכל לפי רצון ה' מלך העולם

ופלא עצום שהקב"ה אומר לקין לכן מי שהורג את קין שבעתיים יוקם, הרי קין טען לה' שמבני אדם הוא לא פוחד, וכי לחיות ובהמות שייך הזהרה לעונש ולנקמה, וכי יש להם בחירה??

והנה בסיום הדברים כתוב **"ויצא קין מלפני ה'", וכתב רש"י "יצא בהכנעה, כגונב דעת העליונה",** וצריך להבין מה כוונת רש"י??

וייתכן שקין חשב שהקב"ה שמזהיר על נקמה על הריגתו מבני אדם, זה מסמן כביכול שהקב"ה חושש רק מסכנה לחייו מבני אדם ולא מחיות, ואולי אם כביכול יצא עכשיו מהשיחה עם ה' לפני שה' יוסיף דברים אזי לעולם ישאר לו ההגנה מחיות ובהמות, וממילא הוא ינצל לעולם, כי בני אדם יוצאי חלציו ממילא לא ירצו להורגו.

אבל הוא כבא לגנוב דעת עליון, אבל הוא הפסיד שלא הבין דעת עליון, כי דווקא ממה שקין לא חשש, דווקא מזה נהרג, כי בסופו דווקא בן אדם מיוצאי חלציו **"למדך"**, הרגו, נכון הוא צדק שבן אדם לא יהרוג אותו בכוונה כי כולם יוצאי חלציו, אבל על שהוא ייהרג בטעות, על זה הוא לא חשב.

הוא התורה שעם ישראל לומד ומקיים, לכן שתקו מיד בלי ויכוח.

וייתכן שלכן הקב"ה התנה עם השמים והארץ עוד בימי בראשית והודיעם על כך במפורש שעיקר קיום העולם הוא עבור לימוד התורה וקיומה, בכדי שהם לא יתווכו עם משה רבינו בפרשת האזינו.

וייתכן שעם ישראל שהיו דור דעה (לפחות בפרשת האזינו בזכות כוחו של משה כשדרש מהשמים והארץ שישתקו

הגאון הבחור הצדיק המשותק **רבי רפאל ישראל פלדמן שליט"א**, חידש, שמה שאומרים בקריאת שמע **"ודיברת בם"** יש בזה **"ר"ת בראשית- מאימתי**, שיש חיוב ללמוד תורה שבכתב וגם תורה שבעל פה, ודבריו מתוקים.

וחשבתי להוסיף על דבריו המיוחדים והמשובחים, שבעצם **"בם"** זה גם **ברכות מאימתי**, שברכות זה המסכת הראשונה במשניות ובגמרא, והמילה הראשונה של המשניות והגמרות מתחיל ב"**מאימתי**", ולפי זה יש כאן

במדרש בראשית רבה פרשה כב אות ז כתוב שהיו 2 חוות, ועל חוה הראשונה רבו קין והבל, ויתכן שלאשה יש עוצמה כה רבה, ורק מי שיצאה מזנבו (ע"פ גמ' ברכות סא') אולי יכולה לקבל את מרות הבעל ולשמש עזר כנגדו, וכמו כן יתכן אשה שנוצרה מחוץ לגן עדן, לא יכלה להתחבר לאדם ורק אשה שנוצרה בגן עדן בנוסף לכך שנוצרה מזנבו היא יכלה להיכנע לבעל ולהתחבר לשלימות הבריאה.

ואסיים בדברי הרא"ש: **"ויבן ה' אלקים את הצלע"** שמעתי מפ"י ר' **משה הדרשן** שהוא לשון **הבנה שהבין הקב"ה הגיון האשה** ובראה ממקום צנוע שבאדם לא מן הרגלים שלא תהא יצאנית, ולא מן הידים שלא תהא גנבנית, ולא מן הלשון שלא תהא דברנית, ולא מן הגרון שלא תהא נטוית גרון. ולא מן העין שלא תהא סרקנית, ולא מן הראש שלא תהא הולכת בקומה זקופה. **אמר**

כתב רש"י: **"כל מוצאי יהרגני" הבהמות והחיות**, אבל מבני אדם לא פחד כי כולם יוצאי חלציו ולא יהרגו את אביהם וסבם, וגם מאביו ואמו לא חשש שהם יהרגו אותו כי בנם, רק פחד מהבהמות והחיות, כי אמר עד עכשיו היה פחדתי על כל החיות כמ"ש ומוראכם וגוי' ועכשיו בשביל עון זה לא ייראו ממני החיות ויהרגוני, מיד **"וישם ה' לקין אות"** שה' החזיר את מוראו על כולם.

וקצת פלא למה רש"י בהתחלה כתב שקין פחד מבהמות וחיות שיהרגו אותו, ובסוף כתב **שפחד מהחיות ולא הזכיר את הבהמות**, ובכלל מדוע פחד גם מבהמות??

ואולי רש"י למד שקין פחד גם מבהמות מהלשון **"כל"** המוצא יהרגני, שבא לרבות במילה כל גם בהמות שברך כלל פוחדים מבני אדם אפילו בימינו, גם הם יאזרו אומץ ביחד כמה בהמות להורגו כנקמה.

אבל שורש פחדו של קין היה שהתבטל ממנו ההגנה שקיבלו בני"א שאפילו חיות טורפות לא יזיקו, וממילא כשאין לו את ההגנה שקיבלו אנשים מחיות אזי הוא בסיכון גם מבהמות.

ולכן הקב"ה החזיר לו את ההגנה מהחיות כמו שיש לשאר בני אדם, וממילא הוא בוודאי מוגן גם מבהמות.

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

וכדברי המדרש רבה כ' יב' שלר' יצחק הם היו ככלי פשתן הדקים הבאים מבית שאן הדבוקים לעור, לרבי שמואל בר נחמן צמר גמלים וצמר ארנבים היו, כתנות עור - שהן באין מעור, ומדויק מלשון המדרש שלר' יצחק הם רק כמו כלי פשתן, ואילו לרב שמואל בר יצחק הם היו ממש צמר של גמלים ושל ארנבים.

אומנם גם לדעת רבי שמואל בר יצחק בפשטות ה' לא הרג חיות בתחילת הבריאה, וגם אם ה' רימז להם שמזה יהיה לבושם, עדיין אין צורך להרוג בעל חיים לקחת את צמרו, אומנם יש **דעות שהיו מעורות**, ר"א ורבי איבו ורבי"ל ורבי יוסי בר חנינא ור"ל זה סוגי עורות עם או בלי צמר, אומנם אפילו אם היו בגדיהם מעור בעל חיים ממש, עדיין אין כאן רמז להתיר להרוג בעלי חיים לצורך לבוש, שהרי אפשר לקחת עור חיות אחרי מותם.

אבל מצד שני טוען **החברותא הגאון רבי אלדר נתנזון שליט"א** שבגדי החמודות של אדם הראשון כתוב שהיה קל לאדם הראשון לצוד עמם, ובגדים אלו גנב נמרוד ועשו לקח אותם מנמרוד, ולכאורה מה פשר בגדי צידה לאדם הראשון הרי אסור היה לצוד?! ואולי מזה נוכח שהיה מותר גם קודם המבול לצוד לצורך לבוש?

אבל גם זה לא מוכרח, שהרי כתוב **במדרש רבה ס' י"ג** שהבגדים גרמו לחיות ולבהמות להתקרב לאדם הראשון, ואולי מטרת הבגדים הללו הייתה שמתוך קרבתם יכול היה אדם הראשון לגזוז את צמרם בלי לרדוף אחריהם, אבל לא מוכח שהיה צד והורג עמם בעלי חיים.

ובכלל צ"ע למה שיהיה מותר להרוג לצורך לבוש אדם, ואילו להרוג בשביל אכול מבושר אסור? ואולי היות ואכילה זה נהפך להיות חלק מגוף האדם לכן אכילה חמורה יותר, אבל אם כבר מסבא זה צריך להיות להיפך שלצורך האדם ממש יהיה מותר, משא"כ לצורך לבושו שרק מגן על גופו?

ואכן מסוף המדרש יש להוכיח שלבוש פחות חשוב מאוכל, שאמר רבי לוי למדתך תורה דרך ארץ, שתבזבז **לאוכל ברווח**, אבל **צמצם וחסוך בהוצאות לבוש**, ותשקיע **יותר ממה שיש לך לדירה** (משכנתא?), ולפי זה אוכל חשוב יותר מלבוש מדוע יהיה מותר להרוג ללבוש ולא לאוכל?

מדוע נגזר מיתה על גם הדגים מחטא עץ הדעת? ולא על עוף החול? ולמה הדגים הותרו באכילה?

אך עדיין קשה שלמרות שיש מחיר לעבירה, אבל עדיין האיסור לאכול היה רק על אדם וחיה ולא על בעלי חיים. וא"כ מדוע שיגזר על כלל בעלי חיים מוות?!

ויתכן מסיבה אחרת, בפשט העניין זה נראה שנחשב לכל בעלי החיים כאילו אכלו מעץ הדעת כי בחטא אדם הראשון ירדה מיתה לעולם. ונכנס יצר הרע. והיצר גורם מיתה. ולכן לעתיד לבוא כשהקב"ה ישחוט את מלאך המוות, יבטל את יצר הרע, יעברו כולם לחיים נצחיים.

וגם שלא לגרום קנאה בבריאה כמופיע כלפי היתר אכילת הדגים לאחר המבול, שהרי הדגים לא מתו במבול ולא הוכנסו לתיבה, ואילו היתר האכילה של בעלי חיים על פי **המדרש אגדה והרמב"ן** זה כי בעלי החיים שרדו בתיבה בימי המבול בזכות נוח, **משך חכמה שמתרץ על קושית החתם סופר**

ומהמדרש הקודם אין קושיה למה עוף החול שרד, הרי אין להטיל קנאה בין בעלי החיים?! כי הוא היחיד

והקב"ה רימז לו על כך, שבסופו של דבר אדם יהרוג אותו ולא חיה או בהמה, אבל קין לא הבין זאת, ושמח כביכול חיו מובטחים.

ואכן כתוב ברש"י שהיה למך עיוור ותובל קין מובילו, וראה את קין ונדמה לו כחיה, ואמר לאביו למשוך בקשת והרגו, וכיון שידע שהוא קין זקנו הכה כף אל כף וספק את בנו ביניהם והרגו.

והנה בבראשית רבה כ"ב' יב' מובא דעת אבא יוסי בן קסרי שהאות קין היה קרן שצמח על מצחו של קין, ולפי זה דווקא הקרן שכביכול הצילה אותה מחיות ובהמות, היא זו שגרמה להריגתו.

וכדברי רש"י שלמך הרג את קין בטעות כשבא לצוד חיות, וקין נדמה היה לו כחיה אולי בגלל הקרן שה' עשה לו לפי דעה אחת שהאות שה' עשה לקין זה קרן, וזה מדהים שהקרן שהגנה עליו כל השנים היא זו שגרמה לו למות

כ"י יתכן וקין חשב שהיות ואסור לצוד בעלי חיים לפני המבול שרק אז הותר לנו ובנינו להרוג בעלי חיים לצורך אכילתם, אזי ממילא אף בן אדם לא יצוד אותו בטעות, אבל יתכן שלמך הלך לצוד בעצת בנו תובל קין שתיקן כלי נשק מברזל לרציחות.

ויתכן שעבר עבירה בצידה זו כי אסור לצוד ולהרוג בהמות וחיות, ולכן התגלגל עבירה זו בידו שהרג בטעות את קין זקינו, כמין תחילתו בפשיעה וסופו באונס, אבל כאן כולו בפשיעה כי התכוון גם בסוף להרוג רק זה כמתכוון להרוג את זה והרג אחר שנחשב רוצח אבל פטור ממיתה מגזירת הכתוב שכתוב כלפי ישראל, ויתכן שאצל בן נח חייב, כי כלפי בן נח אין ריבוי לפטור.

ואולי זה היה הויכוח בין למך לנשיו שפרשו ממנו, האם נחשב לרוצח, והוא טען שהוא שוגג, וגם אם מגיע לו עונש על השוגג או על שהתחיל בפשיעה כשבא לצוד בעלי חיים באיסור, בכל זאת הקב"ה אמר שיענש שבעתיים, והוא טעה וחשב שהכוונה בעוד 77 דורות.

אך עדיין לא ברור הדבר שיתכן שמותר לצוד לצורך ביגוד מצמר ועורות, והאיסור רק להרוג בשביל אכילה, ולכאורה זה תלוי מה הלבוש שה' הליבש את אדם וחיה, שאולי זה מרמז ממה מותר לאדם להשתמש ללבושו.

במדרש רבה י"ט' ה' רבנן אמרו שחווה האכילה מעץ הדעת גם את הבהמה ואת החיה ואת העופות וכולם שמעו לה חוץ מעוף אחד ושמו חול, ועליו כתוב **(איוב כט)** **"וכחול ארבה ימים"**, ובישיבה של רבי ינאי אמרו **שעוף החול חי 1000 שנה** ובסוף אלף שנה אש יוצאה מקינו ושורפתו ומשתייר בו כביצה **וחוזר ומגדל אברים וחי**, ולר' יודן בר"ש לאחר 1000 שנים גופו כלה וכנפיו מתמרטין ומשתייר בו כביצה וחוזר ומגדל אברים.

ויתכן שרק עוף החול הזכר לא אכל אבל הנקיבה אכלה, לכן כל צאציו מתו, ורק הזכר הראשון לא מת, רק שאינו ניכר בין כל צאצאיו, ולכן לא מגלים שהוא חי 1000 שנה וחוזר לחיים.

ולפי זה קשה מדוע הדגים מתים?! הרי גם עליהם לא כתוב שאכלו? ואולי כי אחד אינו ניכר ולא שייך לא להטיל קנאה אבל כל מין הדגים שלא ימותו ושלא יותרו לאכילה זה בולט וזה גורם קנאה במעשה בראשית.

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

ואילו לאחר המבול כתוב "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו", (ג) כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל:

ולכאורה קשה מדוע בפרשת בראשית הדגים כתובים קודם כל בעלי החיים שאדם ישלוט בהם לעבודתו, ואילו לאחר המבול בהקשר להיתר הריגת בעלי חיים לצורך אכילתם הדגים כתובים בסוף לאחר כל בעלי החיים?

והתשובה שבבראשית כתובים הדגים ראשונים, כי אז עדיין אדם וחווה לא חטאו בעץ הדעת, ואכן גם הדגים היו משועבדים כי כל הבריאה הייתה משועבדת לצורך האדם, ואולי לאחר שחטאו אדם וחווה ומאחר שהדגים לא חטאו במבול, לכן התורה מבליטה וכתבה אותם בסוף להיפך מהכתוב בבראשית, כי כך בולט שהם בסוף רשימת היתר האכילה לאדם, כי הדגים לא חטאו וכביכול בקושי הותרו באכילה לאדם רק בשביל לא לעורר קנאה, ואולי בגלל שהם לא חטאו לכן הדגים מתרבים ביותר מכל בעלי החיים.

נח למה לא נחמן או מנחם?

המנוחה היא הפך התנועה שהיא המעשה, ולא יתכן לומר, **יניח ממנו את מעשנו**, אלא מקרא מסורס **כאילו אמר זה יניח ממנו את עצבון ידינו ממעשנו**. אבל טוען המזרחי שאת הוי"ו של "ומעצבון" אינו מתאים ומובן לפירוש רש"י כלל.

ואולי לתרץ את רש"י אפשר שהיות וקודם נח היו חייבים לעבוד קשה בידים לחרוש, כי השור לא חרש כי לא נכנע לאדם החוטא, וגם היה עצבון כי עבדו קשה ובכל זאת קצרו קוצים במקום חיטים ואולי לכן מתאים "עצבון ידינו" שמשקף 2 סיבות לעצבות שלמרות שעבדו קשה בידים גם גדל קוצים.

ואכן השם נח כי נחו מהעבודה הקשה, ושייך כן לכתוב כאן מנוחה על מעשה, כי אדם המוביל שור בחרישה עדיין יש בו מקצת מעשה אדם והיא מלאכה בשבת, אבל שייך בו מנוחה ממעשה כי לא עבדו בחרישה בידים, וגם נגמרה העצבות, כי האכזבה הגדולה שעבדו קשה בידים ובכל זאת גדלו קוצים במקום חיטים, זה הפסיק ונגמר, שלא רק שאין צורך בחרישת אדם /מעשנו/ידינו, אלא סוף סוף גדלו חיטים ולא קוצים כי נגמרה הקללה.

וייתכן שרש"י בחר להתייחס לנח ומנוחה מהעצבות ולא מנוחה מהמעשה, כי רש"י לא רצה לפרש כדברי המזרחי שצריך לסרס כביכול את הפסוק "יניח ממנו את עצבון ידינו ממעשנו", אלא טוען רש"י שיש 2 חלקים נח ממעשה, ומנוחה מהעצבות והאכזבה, כי הכי כאב להם היה האכזבה, ואכן האכזבה נחה כי אין כבר מעשה קשה של חרישה בידים לריק, כי סוף סוף גדלו חיטים.

ואומנם בדעת רש"י בן לקיש קשה כ"ל, וגם קשה מה הקשר בין מנוחת המתים בקבר להמשך הפסוק שמסביר לכאורה ממה ינחמו "שינחמו ממעשנו ומעצבון ידינו", ולכאורה אין בהסבר הפסוק שום שייכות למנוחת המתים בקבר?

ונראה לתרץ שהחיים בוודאי קברו את מתיהם במקומות גבוהים, כי ניסו להציל את מנוחת יקיריהם בשלום בלי הצפות בקבר, אבל החיים התאכזבו שראו שכל מה שעשו לא עזר המים הגיעו מתחת האדמה בגובה

שהתנגד לאכול ולכן דרגתו וזכותו גבוהה יותר מהדגים, כי הם לא התמודדו בניסיון להתנגד לחווה כי נראה שחווה לא פגשה בהם, ולכן זכותם קטנה יותר מעוף החול, וכן נגזר עליהם מיתה כמו כולם שלא להטיל קנאה במעשה בראשית.

וזה אולי מתרץ גם את השאלה מדוע לא יבלטו הדגים שלא חטאו, שאדרבא הם יופלו לטובה, להראות שמי שלא חוטא לא מת?

אלא התשובה היא כאמור שיתכן שעל בעלי החיים לא היה איסור לאכול, ולכן לא מגיע לדגים שלא היו בניסיון שכר להיות מופלים לטובה, ורק עוף החול שהתנגד לחווה לאכול בציוויה כי רצה לקדש שם ה' שציווה לחווה לא לאכול, והבין שבהסכמתו לאכול הוא כמשתתף בעבירה של חווה, לכן מגיע לו שכר, ויל"ע.

ולפי כל דברנו, מובן עוד שהנה בפרשת בראשית כתוב ויברך אותם פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה "וודו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ".

במדרש רבה פה' ב' כתוב "ויקרא את שמו נח לאמור זה ינחמנו" רבי יוחנן ור"ש בן לקיש מקשים שלא מתאים "נח זה ינחמנו", כי השם והסיבה לשם/מדרש אינם מתאימים, אלא היה צריך להיות כתוב או "נח זה יניחמו" מלשון נח ומנוחה או נוחות, או "נחמן זה ינחמנו" מלשון נחמה? וכן **לרש"י** לכאורה היה מתאים יותר שיהיה שמו **מנחם**?

ותירץ ר"ש בן לקיש במדרש, שעד ימי נח היו מים עולים ומציפים את מתיחה בתוך קבריהם פעמים ביום, ככתוב (עמוס ה) "הקורא למי הים" וכתוב (תהלים פח) "כמו חללים שוכבי קבר" שהמתים השוכבים בקבר חללים היו, ואולי הכוונה שמתו כמו וכמה פעמים, כיון שנולד נח נחו המים או המתים, שלא הוצפו שוב, שנאמר כאן לשון נח ונאמר לשון נח **בישעיה נז'** "יבא שלום ינחו על משכבותם", כמו שנח הכתוב בישעיהו הכוונה למנוחת המתים בקבר גם נח כאן בפרשתנו מנוחת המתים בקבר.

ולכאורה צריך להבין את תשובת רש"י בן לקיש, שאם הכוונה שנקרא שמו נח כי נחו מי הים, עדיין לא מובן מה המדרש "זה ינחמנו", שהוא גם לשון עתיד ואילו מה שהמתים נחו מלידת נח זה כבר נגמר דהיינו שהמים כבר הפסיקו להציף? וגם מה לנו "ינחמנו" משמע שאותנו או ממנו וכביכול לנו הוא ייתן נח ונוחות, והרי למתים הוא עשה מנוחה ולא לחיים?

ואכן רש"י עונה באופן אחר על השאלה וכתשובת רבי יוחנן במדרש, "ינחמנו" הכוונה יניח ממנו/מאתנו את עצבון ידינו, ודהיינו נח מלשון שעשה נח לאנשים והוריד להם את העצבות, **ואכן** לפי רש"י זה מדבר על החיים/אותנו, ולכאורה גם על ההווה וגם על העתיד, כי עד שלא בא נח לא היה להם כלי מחרישה והוא הכין להם, וגם והייתה הארץ מוציאה קוצים ודרדרים כשזורעים חיטים מקללתו של אדם הראשון, ובימי נח נחה.

ואומנם גם על פירוש רש"י מקשה המזרחי, "שנח זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו" גם אם הכוונה יניח מממנו את עצבון ידינו. עדיין מלת "ממעשנו" לא מובנת, כי

וְטָהַר לְבָנוּ - לְהַתְחִיל מִבְּרֵאשִׁית

מאוד העציב אותם, ולפי זה נח מלשון נח ומנוחה למתים, וממילא במנוחת המתים כלול בזה גם נחמה לחיים וכאמור, לכן כתוב "נחמנו".

ועוד חשבתי לבאר בדרך אחרת, שהחיים האשימו את עצמם שבגלל מעשיהם הרעים לכן מתייהם סובלים בקבריהם, והם לא תיקנו את דרכם כי העצבות והדיכאון השתלט עליהם כמין אוזלת יד, שאי אפשר לתקן את מעשיהם הרעים, אבל כאשר נולד נח שראו שההצפות והעונשים למתים הפסיקו, זה נתן בהם תקווה לחזור בתשובה, כביכול דף חדש.

ויתכן שכנגד ההתעוררות לתשובה שנוצרה בלידת נח, הגיע היצר הרע בניסיון חדש קשה יותר עם ילידי הענק שהם גרמו לשיא הטומאה שכל מחשבותם של בני האדם רק רע כל היום, והשחית כל בשר את דרכו על הארץ.

ואולי בגלל שהם לא חזרו בתשובה למרות שהתעוררו בתשובה בלידת נח, אלא התקררו מההתעוררות וחזרו לחטוא, לכן הם העמיקו את מעשיהם הרעים לשיאים מחרידים "רק רע כל היום".

ללמדנו שכשיש התעוררות תשובה חיים להחזיק בה חזק ולא להרפות ממנה אלא להיבנות ממנה ולהתעלות לאורך זמן כך נציל עצמנו מנפילה עצומה גדולה יותר, כי מי שמזלזל בהתעוררות תשובה ולא מנצלה כראוי הוא עלול ליפול עוד יותר לטומאה הרבה יותר ממה שהיה קודם, ולכן החזק במוסר אל תרף, נצרה כי היא חייך" כי לימוד מוסר יום יום תשמר את ההתעוררות שלא תכבה ורק תעלה ותתקדש אמן ואמן.

ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו – שבת מעל הטבע היא

ולפי יסוד זה מובן מה שאומרים ביו"ט שני של גלויות יו"ט פלוני הזה וזה לא נראה ולא נחשב לשקר, כי ביום שני של גלויות יש מקום בעולם שהוא עדיין יום ראשון של חג.

ואם כן מתורץ הקושיה שהקשה החתם סופר, שאכן למרות שמשם רבינו הוסיף יום אחד מדעתו והתורה ניתנה בהר סיני בז' סיוון, בכל זאת עדיין מתקיים התנאי שהתנה הקב"ה שביום ששי בסיון יתן תורה, כי עדיין זה יום ששי בסיון במקום מרוחק בשעות ממקומות העולם (המזרח הרחוק).

ואם תקשה שלכאורה בפשטות התנאי של יום השישי מדבר על הר סיני ועל מקומות הקרובים לו ולא לשאר העולם בפשרט שעדיין לא היו יהודים מפוזרים בעולם?

מתרץ החת"ס שכבר כתב רש"י בפרשת והיה אם שמוע והוא מהסיפורי "ושמתם את דברי אלה על לבבכם", שגם בגולה תלמדו ותתמידו בתורה ובמצוות, בכדי שלא יהיה חדשים עליכם כשתחזרו במהרה בימינו בעת הגאולה השלימה, כי גלוי היה לפני הקב"ה שעתידיים היהודים להתפזר בכל העולם, ולפי זה התורה מתייחסת במדבר סיני לקיום התורה לאחר דורות כשהיו בעתיד בגלות מפוזרים בעולם, ולכן משה רבינו הוסיף יום נוסף שקבלת התורה יהיה בז' סיוון, כי טמן בזה את קיום התורה לעתיד שעם ישראל יהיו מפוזרים בכל העולם בגלותם, ומובנים דברי המגן אברהם שמשם שהוסיף יום אחד מדעתו רמז ליו"ט שני של גלויות שיחשב כיום ראשון ולכן יכולים לנהוג ביום שני ולקרוא בתורה כיו"ט ראשון.

ולפי זה התחדש לי בראש השנה תשפ"ד ששייך להחשיב את יום שני של ראש השנה כיום הראשון למרות

ההר והציפו את הקברים, ולכן שייך המשך הפסוק "נחמנו ממעשנו" שעשיית הקברים על ידי החיים לא תהיה לריק, אלא אכן יקירם ינוח בשלום על משכבו בקבר, אבל המשך "ומעצבון ידינו" לא מובן מה הכוונה, ואפשר לפרש שזה מאכזב לעבוד קשה לקבור בעבודת ידים קשה במקומות הכי גבוהים ובכל זאת זה לא עזר למנוחת המתים.

ונראה לבאר ולחדש באופן אחר, שכתוב שבדור אנוש שקדם לנוח ה' הציף שליש עולם שבמקום שיהיה 2 שליש יבשה ורק שליש מים נהפך להיות שליש יבשה ו1 שליש ים, וכאשר דור המבול ראו שהמתים מוצפים בקבר פעמים ביום, אולי חששו שזה מרמז שהחשבון של ההצפה של העולם עדיין פתוח, שאולי גם השליש האחרון של היבשה גם יוצף וייהפך לים, וזה אכן מה שקרה בסופו של דבר.

ולפי זה אפשר להבין "נחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו" שכאשר ההצפות למתים בקברים הפסיקו והמתים נחו בשלום, אזי לחיים הפסיקו החששות העתידיות להצפת השליש האחרון של העולם, וזה גם ניחם אותם בכל השליש עולם שהשקיעו בו בעבר שנבלע במי הים ושזה

התבוננתי בדבר, הרי לאחר שה' קבע את המאורות הגדולים ואת הכוכבים ברקיע וקבע שהם ישמשו ליום ולילה ולזמנים ומועדים, אם כן נוצר כבר תנועת סיבות העולם סביב השמש וכן הירח סביב כדור הארץ, ואם כן יש מקומות בעולם שהשעה 12 שעות לפני ארץ ישראל וכן יש מקומות בעולם ששם 12 שעות יותר מארץ ישראל, ואם כן יוצא שה' שבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה, הרי יש מקומות בעולם שעדיין לא נגמר היום השישי ולא התחיל שם היום השביעי?

ובעצם זה מזכיר לי את חידושו הנפלא של החתם סופר, שכתוב בגמרא שבת פח' שכתוב בפרשתנו "יום השישי" עם ה' הידיעה כי התנה הקב"ה את בריאת העולם וקיומו רק אם עם ישראל יקבלו את התורה בשישי בסיון.

והקשה החת"ס שהרי משה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו ולא נתקיים התנאי, שלא ניתנה התורה בשישי בסיון אלא בז' בסיון? והביא את דברי המג"א בסי' תצד' שמשם הוסיף יום אחד מדעתו שמתן תורה יהיה בז' ולא בו' סיוון בכדי לרמז על יו"ט שני של גלויות, ולקמן יבאר את הדברים.

עוד הביא ממור"ר בעל ההפלאה שבדוקא נקטו בגמרא בסנהדרין נח' גוי ששבת אפילו בשני בשבת חייב מיתה, כי בראשון אין זה כחידוש גדול שאסור לגוי לשבות, כי העולם מתגלגל סביב עצמו, וכאמור קודם שבמוצאי שבת במדינה זו הוא עדיין ליל שבת במדינה אחרת מחמת הבדלי השעות, ומצב זה שעדיין יש שארית של שבת בעולם הוא יכול להתמשך עד סוף יום ראשון, ולכן מחודש יותר לאסור ולחייב גוי ששבת במיתה אפילו כששבת ביום שני שאין בו עוד שום לחלוחית שבת.

וטהר לבנו - להתחיל מבראשית

והיות והקב"ה התעלם מהזמן של הטבע ב"יום השישי" הראשון, אלא התעלה מעל הטבע של הזמן, כך משה רבינו למד לחדש להתעלם מטבע הדברים של "יום השישי" של מתן תורה שלא יהיה בדרך הטבע וההיגיון ו' סיון בהר סיני, אלא הוציאו מן הכלל להתייחס גם לכל העולם כולו גם למקומות המרוחקים שבהם יהיו יהודים לאחר שנים רבות בזמן הגלות.

אגב מאמר זה ממתק לי את מה שראיתי ב**סידור של רבי אליהו לופיאן** זצ"ל **מספר לב אליהו ח"ב**, על המילים שאומרים בשחרית של שבת "תפארת עטה ליום המנוחה", שיום שבת אינו רק זמן אלא מציאות של דבר ולכן שייך לכתוב עליו שה' עטף את השבת בתפארת.

ונבעם בכל המשפט הכתוב בסידור אולי יש רמז על מה שכתבתי כאן, שאומרים שם "לקל אשר שבת מכל המעשים. ביום השביעי התעלה וישב על כסא כבודו. תפארת עטה ליום המנוחה. ענג קרא ליום השבת. זה שבת של יום השביעי. שבו שבת קל מכל מלאכתו", שהשבח שהשם נתן ליום השביעי שהוא התעלה בו מהטבע של הזמן הנקבע על פי ערב ובוקר שקיעת החמה וזריחת החמה כמידי יום כפי שקבע ה' ביום הרביעי, אלא ה' קבע את שבת כמציאות מחודשת לא יחידת זמן רגילה, וזה השבח שברגע אחד נחשב בכל העולם כולו "שבת" שבו שבת ה' מכל מלאכתו, ולא שבמקומות הרחוקים עדיין יום שישי, ואכן זה מעל הטבע וזה יצירה מיוחדת כדברי **הלב אליהו** ועל זה אנחנו משבחים את מציאות העל טבעית של שבת קודש.

ומידי דברי בו, ראיתי עוד בסידור של **רבי אליהו לופיאן**, שמסביר את מה שאומרים בשחרית של שבת "אפס בלתך גואלנו לימות המשיח. ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים", שדימה זאת לאדם שעומד מול מראה שלמרות שרואה בו דמות אדם אבל זה באמת אפס, כי זה רק מראה, אבל האפס הזה שהוא הדמות שרואים במראה היא דומה לאדם שעומד מול המראה, אבל בתחיית המתים לא רק שיהיה אפס מלבדי ה' אלא גם לא יהיה לאפס דמיון כלל לה'.

וחשבת להסביר דבריו, שבעולם הזה וגם בזמן הגאולה עדיין נדמה את כוחו ה' וחוכמתו ומידותיו על פי הטבע שאנחנו רואים שזה כביכול מדמה את כוח ה' בעולם, אבל בתחיית המתים שזה כ2000 שנה לאחר בא המשיח ע"פ הרמב"ן ורבינו בחיי, אז נהיה ברמה רוחנית הרבה יותר גבוהה שכך נוכל להשתוות לצדיקים שקמים לתחיה לאחר שחיו שנים רבות בעולם האמת בעולם הנשמות הרוחני, ואז נגלה שכל מה שחשבנו שהבנו בעולם ובטבע ובחוכמה שבטבע יתגלה לנו כאינו דומה כלל לה', כי ה' גבוה מעל כל דמיון ששייך לדמותו בעולמנו כלל.

וטעימה לכך היא "שבת" שהיא מציאות לא רק יחידת זמן, דבר שאין לנו הבנה בזה כלל!! וגם שה' קבע בשבת הראשונה שהיא מעל זמני הטבע באופן שאין לנו בהם הבנה וכאמור קודם.

שבוודאות הוא ב' תשרי ולא ראש חודש ולא א' תשרי, בכל זאת אפשר לקרוא לו יום הזכרון כמו יום ראשון של ר"ה כי עדיין יש מקומות בעולם ששם עדיין היום הראשון של ראש השנה.

אבל לכאורה חוזרת קושייתנו הראשונה, איך כתוב שה' שבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה הרי יש מקומות בעולם שעדיין לא נגמר יום שישי? ולכאורה נראה שהקב"ה באומרו "יום השישי" התעלם מכל המקומות שבעולם והחשיב רק נקודת זמן יחידה בלבד, ואם כן איך משה רבינו הפר את התנאי של יום השישי שמרמז על ו' סיון מתן תורה, והוסיף יום נוסף מדעתו כי טען שהתנאי "ביום השישי" לא מתייחס רק לנקודת זמן אחד של סיני ששם היו כל עם ישראל במתן תורה, אלא התייחס אפילו לנקודת זמן רחוקה בעולם, והרי "יום השישי" בבריאת העולם היה לכאורה בנקודת זמן אחת ויחידה בכל העולם כולו לכאורה? ולכאורה הנלמד צריך להיות דומה למלמד?

ותחילה רציתי לתרץ שאכן הקב"ה מעל הטבע והזמן ולכן שביתת הקב"ה ביום השבת אחת היא בכל העולם למרות שיש זמנים שונים והפרשי שעות בעולם, אבל כלפי הקב"ה אין הבדלים כי הוא מעל המקום והזמן.

אבל מצאתי חידוש נפלא בתורה תמימה (ראיתי את חידושו של החת"ס והתורה תמימה בספר "ברוך מרדכי" של הרב פריינד זצ"ל זכותו יגן עלינו), ששאל מדוע לא כתוב בבריאת יום השביעי "ויהי ערב ויהי בוקר יום השביעי" כמו בשאר הימים?

ותירץ ע"פ הירושלמי ברכות פח ה"ה ובמדרש ב"ר פ' יא 36 שעות רצופות היה אור ביום השביעי, 12 בערב שבת 12 בליל שבת ועוד 12 ביום השבת, דהיינו שמאז האירה החמה ביום שישי בבוקר שוב לא שקעה עד מוצאי ש"ק, ולכן לא כתוב ויהי ערב וכו' כי בשבת לא שקעה החמה בליל שבת רק יום אחד ארוך.

והביא טעם לדבר, שהיות וביום השביעי שבת מכל מלאכתו א"כ לא היה יכול עוד להברא המציאות של הערב והבקר של יום השביעי, ומהפסוקים משמע שתיחום הימים היו חלק ממלאכת הבריאה, ולכן עיכב הקב"ה את זריחת השמש של יום השישי עד מוצאי שבת.

ולענין אולי יש מקום לטעון שמהותו כל יום בבריאה היה ביצירה מיוחדת שברא ה' באותו היום, ולא מוכרע שהערב והבוקר נחשבים לבריאה, כי כבר הם כמציאות קיימת ובנויה כבר בבריאת ותליית המאורות הגדולים ברקיע שעל פיהם קבע ה' את טבע יום ולילה והזמנים.

אלא יתכן, שהיות ובמציאות בליל שבת הראשון לא שקעה השמש כטבעה מידי לילה אלא האיר כל היום והלילה והיום 36 שעות, זה הוכיח ומוכיח שה' עצר את כל הזמן שבעולם לזמן של שבת שהוא כביכול זמן מעל הטבע, לפחות בשבת ראשונה של בריאת העולם, כמין בריה בפני עצמה של זמן בלי קשר לשמש ולירח לאור ולחושך שעל פיהם נקבע הזמנים בעולם.

בסימן טוב ובמזל טוב	חתונת בני השלישי בס"ד
"זאב חיים" ני"ן	עב"ג אפרת תחי'
יוחנן ריינר ורעייתו	שמואל פרוידגר ורעייתו
לבית שרה נודל תליט"א	לבית הרב שמריהו גרוסנס שליט"א
ב' חשוון יום שלישי 17/10 למנינים	
באולם בריליאנט אורחות צדיקים 5 מודיעין עילית חופה 6:30 בערב	